БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 209 (19.880). ● 1987 йил, 12 сентябрь, шанба ● Баҳоси 3 тийин.

Газетамиз саҳифаларида

1-бет
● «Мажбурият олдингми, уни албатта бажар!», — халқимиз сўзига амалий иш билан жавоб берайлик!
● Пахта йиғим-теримида зарбдор кунлар бошланяпти

2-бет
● Қардошлар диёрида тантана

3-бет
● Фан-техника тараққиётини юксалтириш — давр талаби
● Республика олимларининг юксак бурчи

4-бет
● Мавзуга қайтиб: «Майдоннинг эгаси ким?»
● Газетхонлар билан мулоқот

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 10 сентябрда бўлиб ўтган мажлисида ҳосилни йиғиштириб олишни тезроқ туғаллаш ҳамда колхозлар, совхозларни ва агросаноат комплексининг бошқа корхоналарини қишга тайёрлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Муҳокама пайтида Озиқ-овқат проблемасининг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жиҳатдан ҳозирги қишлоқ хўжалик йилининг натижалари билан белгиланиши таъкидлаб ўтилди.

Ҳосилни йиғиштириб олиш мураккаб об-ҳаво шароитларида ўтмоқда, бироқ кўпгина партия комитетлари ,совет ва хўжалик органлари вазиятнинг кескинлигини ҳамиша ҳам муносиб равишда баҳоламаяптилар, кузги дала ишларининг, чорвачиликни қишловга тайёрлаш тадбирларининг бутун комплексини ниҳоясига етказиш юзасидан узил-кесил чора-тадбирларни кўрмаяптилар. Бир қанча автоном республикалар, ўлка ва областларда донли экинлар, картошка ва бошқа кечки экинлар ҳосилини йиғиштириб олиш суръатлари паст, давлат ресурсларини тўлдиришда, аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлашда, жамоат чорвачилигини ўз жойида етиштирилган ем-хашак билан қондиришда сусткашлик қилинмоқда. Фермаларни қишга тайёрлаш омборхоналар, қайта ишлаш корхоналарини қуриш қониқарсиз амалга оширилмоқда.

Қабул этилган қарорда кузги дала ишларини тугаллаш ва қишга тайёргарлик соҳасида вужудга келган вазият жуда тиғиз, деб баҳоланади. Барча партия, совет ва хўжалик органлари, саноат, қурилиш, транспорт ташкилотлари ҳамда бошқа корхона ва ташкилотлар аҳволни жуда қисқа муддатда яхшилик сари ўзгартиришни таъминлайдиган узил-кесил чора-тадбирларни зудлик билан кўришлари кераклиги қарорда таъкидланади.

Қандолат ва нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кооперативлар тузиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Бу кооперативлар аҳолининг шу турдаги хилма-хил ва юқори сифатли маҳсулотларга бўлган талаб эҳтиёжини янада тўла-тўкис қондиришга кўмаклашишлари лозим. Бундай кооперативлар халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг бошқармалари, қондитер ва нон ёпиш саноати, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ҳамда ташкилотлари ҳузурида, Центросоюз системасида тузилиши мумкин, бу корхона ва ташкилотларга мазкур кооперативларга ишда ҳар томонлама ёрдам бериш топширилди. Кооперативларнинг фаолиятига хўжалик мустақиллиги, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш принциплари асос қилиб олинди.

Сиёсий бюро Москва аҳолисига кўрсатилаётган медицина хизматининг сифатини яхшилаш ва соғлиқни сақлаш муассасалари ишини такомиллаштириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг шу масалага оид қарорида амбулатория —поликлиника ва касалхона муассасаларини қуриш ҳамда ташкил этиш, даволаш — диагностика ва ихтисослаштирилган диагностика марказларини, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муассасаларини барпо этиш юзасидан 1995 йилгача бажариладиган топшириқлар белгилаб берилди. Касалликларнинг олдини олиш уларга диагноз қўйиш ва даволашнинг янги усулларини практикага тезроқ жорий этиш, давлат санитария назоратининг самарадорлигини ошириш, санитария-эпидемиология хизматининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилади. Пойтахт даволаш-профилактика муассасалари ходимларининг социал-маиший шароитларини яхшилашга оид бир қанча тадбирлар ҳам белгиланди.

Сиёсий бюро 1987 йил августида Жануби-Шарқий темир йўл Каменская станциясида поездлар ҳалокатининг сабабларини текширувчи ҳукумат комиссиясининг ахборотини кўриб чиқди. Текширишнинг кўрсатишича, шу темир йўл баъзи ходимларининг ўз хизмат вазифаларини бажаришга жинояткорона совуққонлик билан қараганлиги оқибатида ҳалокат содир бўлган. Тормоз системаси қисман ўчирилган юк поезди сафарга жўнатилганлиги электровознинг пассажир поездига урилиб кетишига бевосита сабаб бўлди. Фалокат натижасида кўп киши қурбон бўлган. Сиёсий бюро азият чеккан кишиларнинг қариндошлари ва ёр-биродарларига чуқур ҳамдардлик билдирди, давлат томонидан уларга зарур ёрдам берилди.

Фалокат факти юзасидан СССР Прокуратураси жиноий иш қўзғади. Жануби—Шарқий темир йўл бошлиғи А. С. Голиусов ишдан олинди. Темир йўллар министрлиги вагон хўжалиги Бош бошқармасининг бошлиғи С. С. Барбарич лавозимидан бўшатилди ва партиявий жавобгарликка тортилди. СССР темир йўллар министрининг ўринбосари — ҳаракат хавфсизлиги бош ревизори С. И. Соловьев ва локомотив хўжалиги бош бошқармасининг бошлиғи П. И. Кельперис партиявий йўл билан қаттиқ жазоландилар.

СССР Темир йўллар министрлигининг коллегиясига транспорт воситаларидан фойдаланиш ва уларни сақлашда қаттиқ тартиб ўрнатиш, темир йўллардан техникавий фойдаланиш қоидаларини оғишмай бажариш учун темир йўллар, бўлимлар, ревизорлар аппарати бошлиқларининг ҳамда бошқа бўлинмалар раҳбарларининг шахсий масъулиятини ошириш таклиф қилинди. Поездларнинг ҳаракат хавфсизлигини кучайтиришга оид бошқа чора-тадбирлар ҳам белгиланди.

Сиёсий бюро Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари марказий комитетлари иқтисодий масалалар билан шуғулланувчи секретарларининг Софиядаги кенгаши якунларини муҳокама қилди ва КПСС делегациясининг шу кенгашдаги фаолиятини маъқуллади. Кенгашнинг иши социалистик иқтисодий интеграция механизмини ва ЎИЁК фаолиятини қайта қуриш юзасидан кенгашга аъзо бўлган мамлакатлар қардош партиялари раҳбарларининг 1986 йил ноябрида Москвада бўлиб ўтган амалий учрашувида айтилган аниқ-равшан чора-тадбирларни ишлаб чиқишни жадаллаштиришга ёрдам берди. Кенгашда экономикага ва ташқи иқтисодий фаолиятга партиявий раҳбарлик масалалари юзасидан ўтказилган фикрлашув фойдали эканлиги қайд этилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида партия билан давлатнинг иқтисодий, социал ва ташқи сиёсатига оид бошқа бир қанча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИ ЮКСАЛАВЕРСИН!

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 11 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Хоразм	1,26	1,26
ҚҚАССР	0,20	0,42
Сурхондарё	0,19	0,41
Андижон	0,07	0,17
Қашқадарё	0,06	0,15
Фарғона	0,01	0,01
Республика бўйича:	0,13	0,18
Шу жумладан ингичка толали пахта:		
Сурхондарё	0,30	0,62
Республика бўйича:	0,19	0,39

ПАХТА КАРВОНЛАРИ

ТЕРМИЗ, 9 сентябрь («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сурхон воҳасининг заршунослари «оқ олтин»дан баракали ҳосил етиштирдилар. Мана, орзиқиб кутилган дамлар ҳам етиб келди. Одамлар оппоқ бодроқдек очилган пахтазор уммонига шўнғиди. Қутлуғ йилнинг илк ҳосили. Аввало этакларга, сўнгра хирмонларга уйилиб, машина ва тележкаларга жойланди. Автомашиналарга ортилган пахта карвони тайёрлов пунктлари томон йўл олди.

Областда биринчи бўлиб бу йил ёрдамчилар кўмагидан воз кечган, ҳосилнинг 75 процентини машиналарда териш мажбуриятини олган жарқўрғонликларнинг «оқ олтин» карвони пахта тайёрлаш заводи ҳузуридаги тайёрлов пункти дарвозаси олдида саф тортди. Карнай ва сурнай садолари янгради. Машина ва трактор тележкалари шиорлар, оташин чақириқлар, ол байроқлар билан безатилган. Ҳамманинг юзида табассум. Янги пахта ҳосилини тарозига қўйиш қандай завқли эканлиги одамлар чеҳрасидан шундоққина билиниб турибди.

Юбилей йили пахта ҳосилини давлатга топширишга бағишланган митингни райкомнинг биринчи секретари ўртоқ А. Норқобилов очди. У заршуносларни янги мавсумнинг бошланиши билан қизғин табриклади.

— Заводимиз янги йил ҳосилини қабул этиб олишга тўла-тўкис тайёр, — дейишди завод вакиллари. — Корхонамизга қарашли бошқа тўртта тайёрлов пунктлари ҳам йиғим-терим мавсуми бошланишидан анча олдин шай қилиб қўйилди. Бу йил пахтани бунт қиладиган 200 майдонча тайёрланди, 50 та транспортёр пахта ғарамлаш учун сифатли ремонт қилинди. Тайёрлов пунктларига 6 та 25 тонналик тарози ўрнатилиб, созланди, лаборатория асбоб-ускуналари кўздан кечирилиб, ёнғинга қарши тадбирлар тўла амалга оширилди.

Митингда «Социализм» колхози правлениеси раиси Т. Жовлиева, Ҳамид Олимжон номли совхоз директори Х. Боймуродов ўртоқлар сўз олиб, биринчи кунданоқ юксак суръат ва аъло сифат учун кураш қандай ташкил этилаётганлигини гапириб бердилар. Улар тез орада ғўза дефолиациясига киришиб, 20 сентябрдан кечикмай ёппасига машина теримини бошлаб юбориш учун қилинаётган конкрет тадбир ва режаларини ўртоқлашдилар.

Биринчи бўлиб Н. Боймуродов номли колхознинг Қ. Бердиназаров бошлиқ бригадасидан «оқ олтин» олиб келган автомашина тарозига чиқарилди. Юк уч тонна тош босди. Лаборантлар хом ашёни текшириб, аъло сифатли биринчи сорт эканлигини қайд этишди. Сўнгра бирин-кетин бошқа хўжаликлардан келтирилган ҳосил ортган тележка ва автомашиналар карвони тарозидан ўтказилди. «Коммунизм» колхозининг лафзи-ҳалол деҳқонлари дастлабки куниёқ давлатга 20,5 тонна, ёки йиллик планнинг 2,5 проценти миқдорида биринчи сорт «оқ олтин» сотдилар. Шу хўжаликдаги оилавий пудрат асосида ишлаётган Б. Шотўраев бошлиқ оилавий звено аъзолари 5 тонна пахта топширди. Бу звено йиллик планининг 10 процентидан ортиқдир.

Бу йил давлатга тўрт минг тонна «оқ олтин» етказиб беришга сўз берган «Социализм» колхозининг деҳқонлари дастлабки куниёқ 15 тонна юқори сифатли пахта сотдилар. Биринчи куни қоронғи тушгунча пахта ортган тележка ва автомашиналар карвонининг изи узилмади. Жарқўрғонлик пахтакорлар дастлабки куни давлатга юз тоннадан зиёд аъло сифатли пахта сотдилар.

Сурхон водийсининг қутлуғ йилдаги «оқ олтин» карвони йўлда.

А. ХАЛИЛОВ.

● *Мажбуриятларнинг бажарилишини текширамиз*

Сусткашлик

Шуманай райони пахтакорлари ўтган йилни муваффақиятли якунладилар. Пахта тайёрлаш план ва социалистик мажбуриятлари ошириб бажарилди. Давлатга 36 минг 310 тонна ўрнига 39 минг 786 тонна пахта топширилиб, план 109,7 процент адо этилди. Бир қатор совхозларда ҳар гектаридан олинадиган ҳосилдорлик планга нисбатан 2—4 центнерга кўпайди.

Аммо айрим хўжаликларда, бўлим ва бригадаларда машина терими плани бажарилмасдан қолди. Натижада пландаги 24 минг 570 тонна ўрнига атиги 20 минг 108 тонна пахта машиналарда териб олинди. Ҳар бир машина бункеридан ўрта ҳисобда 68 тонна «оқ олтин» тўкилди. «Ўзбекистон Компартияси XX съезди», «Комсомол», А. Мусаев номли совхозларда эса бу кўрсаткич 52—59 тоннани ташкил этди. Айрим машиналарнинг унумдорлиги 30 тоннадан ҳам ошмади.

Районда бу йил 37,5 минг тонна пахта етиштириш ва унинг 70 процентини машиналар ёрдамида териб олиш мажбурияти қабул қилинган.

Лекин теримга саноқли кунлар қолганига қарамасдан район хўжаликларида мавсумда ишлатиладиган техника воситаларининг ҳаммаси ишга шай эмас. Бунинг сабабларини суриштирганимизда хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари тракторчиларнинг кўпчилиги культивациядан бўшамаётганлиги, бунинг устига кўп ишлатиладиган эҳтиёт қисмлар етишмаслигини айтишди.

— Эҳтиёт қисмлар етишмаслиги туфайли ремонт ишлари кечикиб кетди, — дейди Киров номли совхоз бош инженери О. Холмуротов.— Ҳозир устахонада 50 ремонтчи ишлаяпти. Шу кунгача 47 та пахта териш машинасидан 22 таси ремонтдан чиқарилди. 47 та терим аппаратининг 43 таси созланди. Кўсак узиш, кўрак чувиш агрегатларининг ремонти ҳам юришмаяпти.

«Правда» совхозининг марказий устахонасида бўлганимизда ремонтчилар, слесарлар учун ҳеч қандай шароит яратиб берилмаганлигини кўрдик. Улар ремонт ишларини тракторларининг соясида бажаришяпти.

— Илгари ремонт ишларига 6—8 киши жалб қилинган эди, — деди биз билан суҳбатда совхоз бош инженери Б. Ғойипбоев. — Ҳозир уларнинг сонини 60 кишига етказдик.

— Ана шу ишни илгарироқ қилса бўлмасмиди?

—...

Хўжаликда ремонт ишларига вақтида киришилмаганлиги сабабли мавжуд 55 та пахта териш машинасидан 12 тасига ҳали қўл урилгани йўқ, ремонтдан чиқарилганлари қабул комиссияси томонидан қабул қилиб олинмаган. Терим машиналари ишини икки сменада ташкил этиш учун механизатор кадрлар етишмайди. Уларнинг сонини кўпайтириш ва малакасини ошириш ҳақида қайғурадиган одам йўқ.

Совхозда 3 минг гектар майдондаги пахта машиналарда териб олиниши керак. Пайкалларни айланганимизда пахтаси машиналарда териб олинадиган карталар тайёрлаш, ёввойи ўтлардан тозалаш, ўқариқларни текислаш каби ишларнинг кечиктириб юборилаётганлигининг гувоҳи бўлдик.

— Ҳар бир машинада камида 80 тоннадан пахта териб олишни режалаштирганмиз, — деди «Комсомол» совхози директори Ж. Аббосов, Бироқ очиғини айтадиган бўлсам, кўпчилик карталаримиз машина теримига тайёр эмас. Айрим майдонларда ёввойи ўтлар бор. Пайкалларни бегона ўтлардан тозалаш учун ишчи кучи етишмайди. Ремонт ишларимиз ҳам бироз кечикяпти.

— Айрим хўжаликларни ҳисобга олмаганда ремонт ишларида анча орқада қолаётганимиз тўғри, — дейди район агросаноат бирлашмаси кенгаши раисининг ўринбосари Х. Узоқбоев. — Район бўйича 344 пахта териш машинасидан ҳозиргача 310 таси ремонтдан чиқарилди. 312 та терим аппаратидан 192 таси тракторларга осилди. Кўсак узиш, кўрак чувиш агрегатларининг ремонти кечикяпти.

Хўжаликларда дефолиацияни ўтказишга тайёргарлик ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Кўплаб ОВХ агрегатлари ремонтдан тўла чиқарилмаган. Аралашма тайёрлайдиган ўралар, идишлар, бошқа анжомлар ҳозирланмаган.

Қорақалпоғистон АССР Давлат агросаноат комитети ва унинг раҳбарлари ремонт ишларини тезлаштириш, етарли даражада механизатор кадрлар тайёрлаш, дефолиацияни сифатли ўтказишни таъминлашда район хўжаликларига амалий ёрдам кўрсатмасалар етиштирилган ҳосилни саранжомлаб олиш чўзилиб кетиши мумкин.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири,
А. ЎТАБЕРГАНОВ,
«Совет Қорақалпоғистони» газетасининг мухбири.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюросида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси ўзининг навбатдаги мажлисида республикада рус тилини ўрганишни яхшилаш масаласини кўриб чиқди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССРда икки тилли — миллий — рус тили интернационал принципи мустаҳкам қарор топганлиги таъкидланди. Маҳаллий миллатларга мансуб кўп кишилар учун рус тили иккинчи она тили бўлиб қолди. Ўзбек ва рус тилларида ўқитилаётган аралаш мактаблар сони кўпаймоқда.

Ҳозирги шароитда маҳаллий аҳолининг миллатлараро муомала воситаси сифатида рус тилини янада пухтароқ эгаллаш эҳтиёжи қонуний тарзда ўсиб бормоқда.

Аммо миллий умумтаълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари, айниқса қишлоқ жойлардаги шундай мактаблар ва билим юртлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг кўпчилик ўқувчилари ва битирувчилари рус тилини ҳали пухта билмайдилар. Бу эса маҳаллий миллатлардан, айниқса республикадан ташқарида яшаётган шундай миллатлар вакилларидан юксак малакали ишчилар, мутахассислар тайёрлаш вазифасини муваффақиятли ҳал этишга имкон бермаяпти, Совет Армияси сафларида хизмат қилишни қийинлаштиряпти. Миллий мактабларда рус тили ўқитишнинг назарияси, методикаси ва практикасининг актуал проблемаларига етарли эътибор берилмаётганлиги, ўқув юртлари моддий-техника базасининг заифлиги, ўқитувчи кадрлар тайёрлашдаги жиддий камчиликлар бунинг асосий сабабларидир. Маҳаллий аҳолига мансуб катта ёшдаги кишиларга рус тилини ўргатиш системаси таркиб топмади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси: республика аҳолисининг рус тилини ўрганиш эҳтиёжи тобора ўсиб бораётганлигини янада тўлароқ қондириш учун аниқ мақсадга қаратилган «Рус тили» комплекс программасини тасдиқлади. Мазкур программада проблемалар, уларни ҳал этиш йўллари, болалар боғчасидан тортиб то меҳнат коллективигача — республика аҳолисининг турли категориялари, шунингдек партия, совет ва хўжалик активларига рус тилини ўқитиш ва ўргатишни такомиллаштириш юзасидан амалий тадбирлар ўз ифодасини топди.

Рус тили ўқитувчилари тайёрлашни бир нечта педагогика институтларида уюштириб, уларда энг яхши профессор-ўқитувчи кадрларни жамлаш, бу институтларнинг ўқув-материал базасини мустаҳкамлаш белгиланди. Ўқув планлари ва программалари, дарсликлар ва ўқув-кўргазмали воситаларни такомиллаштириш назарда тутилди.

Олий малакали илмий педагогик кадрлар тайёрлаш юзасидан тадбирлар белгиланди. Рус тилини ўрганишни мувофиқлаштириб туриш юзасидан республика ягона илмий-методика марказини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетлари, Фанлар академияси, республика министрликлари ва идораларига аниқ мақсад кўзда тутилган «Рус тили» комплекс программасини сўзсиз бажариш, бу программада белгиланган чораларни ташкилий ва моддий-техник жиҳатдан таъминлаш юзасидан тадбирларни амалга ошириш таклиф этилди. Область, шаҳар, район партия комитетларига мазкур программа бажарилишини идеологик жиҳатдан таъминлаш чораларини кўриш топширилди.

Айни вақтда ўзбек, қорақалпоқ ва бошқа миллий тилларни ўрганишда жиддий камчиликлар борлиги қайд этилди. Барча ўқув юртларида мазкур тилларни ўқитиш сифати анча пасайди. Дарсликлар, ўқув планлари, программалар, ўқитиш методикаси замонавий талабларга жавоб бермайди, буларнинг айримлари эскириб қолган материаллар асосида тузилган. Ўзбек, қорақалпоқ тиллари, бошқа миллий тиллар ва рус тилининг бир-бирига таъсирига доир актуал проблемалар ишлаб чиқарилмаяпти. Ўзбек тилини ўқув юртларида, меҳнат коллективларида ва мустақил ўрганиш истагини изҳор қилган, маҳаллий миллатга мансуб бўлмаган кишиларга шу тилни ўқитишнинг ягона программалари йўқ, шу мақсадга қаратилган мустақил ўрганиш китоблари, оғзаки сўзлашув қўлланмалари, луғатлар нашр этилмаяпти. Миллий тилларни интенсив ўрганишнинг замонавий методларига эътибор берилмаяпти.

Ўзбек тили ва бошқа миллий тилларни ўрганишни янада яхшилаш тадбирлари белгиланди. Кўриб чиқилган проблемалар юзасидан илмий тадқиқотларни чуқурлаштириш, икки ва уч тилли изоҳли луғатлар, ўқув-методика қўлланмалари нашр этишни кенгайтириш, ўқитувчи кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш кўзда тутилди. Миллий тилни ўрганиш истагини билдирган кишилар учун курслар ва тўгараклар очилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг «Партиянинг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан ташкилий-сиёсий ва пропаганда тадбирларини тасдиқлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленуми қатнашчилари айтган таклифлар ва танқидий мулоҳазаларни амалга ошириш юзасидан тадбирлар плани ҳам тасдиқланди.

Партия турмуши, республика иқтисодий ва социал тараққиётининг бошқа баъзи масалалари кўриб чиқилиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

● *Ягона сиёсий кун*

ҚАЙТА ҚУРИШ—ДАВР ТАЛАБИ

11 сентябрда Ўзбекистонда Ягона сиёсий кун ўтказилди. У область, шаҳар, район партия комитетлари ишлаб чиққан мавзуга мувофиқ ўтди.

Докладчилар саноат корхоналари, қурилишлар, колхоз ва совхозлар, илмий муассасалар ва ўқув юртлари коллективлари, аҳоли истиқомат жойларида бўлиб, жамиятимиз ҳаётини революцион қайта қуриш босқичида КПСС ва Совет давлати ички ва ташқи сиёсатининг муҳим проблемалари тўғрисида гапирдилар, КПСС XXVII съезди қарорларини бажариш борасидаги иш натижаларини таҳлил қилдилар.

Ўзбекистон пойтахти коллективларида «Изчил интернационализм — замон тақозосидир» деган мавзуда суҳбатлар бўлиб ўтди. Партия ўтказаётган ленинча миллий сиёсат Советлар мамлакати миллат ва элатларининг чинакам равнақ топиши ва бир-бирига яқинлашишига ёрдам бермоқда, у социал тенглик принциплари асосига қурилмоқда, деб таъкидланди. Шу билан бирга мамлакатда миллатлараро муомала воситаси бўлмиш рус тилини ўрганишни такомиллаштириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Сирдарё областида қилинган докладлар «Уй-жой программаси — умумхалқ ишидир» деган мавзуга бағишланди. Навқирон шаҳарни ривожлантириш проблемалари Навоийдаги сиёсий кун қатнашчиларининг диққат-марказида бўлди. Тошкент область, Калинин районида ўтган Ягона сиёсий кунда меҳнат коллективидаги маънавий-психологик иқлим мавзу қилиб олинди.

Республикадаги Ягона сиёсий кунда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишни яхшилаш, экономикани бошқаришни такомиллаштириш, қишлоқ меҳнаткашларини етиштирилган пахта ҳосилини муваффақиятли териб олишга сафарбар этиш билан боғлиқ масалалар ўртага қўйилди.

Сиёсий куннинг мавзуи қандай бўлмасин, у мароқли ўтди, фактларга холис баҳо берилди. Социал-маиший соҳадаги ҳамон мавжуд камчиликлар ва нуқсонлар очиб ташланди, уларга барҳам бериш йўллари белгиланди. Меҳнат коллективларининг вакиллари иқтисодий имкониятлардан янада самарали фойдаланишга эришамиз, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини янги-янги ютуқлар билан кутиб оламиз, деб ваъда бердилар. Докладчилар тингловчилар берган кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтардилар.

Ягона сиёсий кунда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолари ва аъзолигига кандидатлар, Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг аъзолари, область, шаҳар, район партия комитетларининг секретарлари, сайлаб қўйиладиган бошқа партия органларининг аъзолари, совет, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, хўжалик раҳбарлари меҳнат коллективлари ҳузурида сўзга чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Хотин-қизларнинг юксак вазифаси

ЖИЗЗАХ, 10 сентябрь. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Жиззах области хотин-қизлар кенгашлари ва меҳнат коллективлари вакилларининг «Ҳужум» ҳаракати 60 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди. Область хотин-қизлар кенгашининг раиси Т. Т. Агламова доклад қилди.

Йиғилишда айтилдики, Ўрта Осиё хотин-қизларининг ҳақиқий тенг ҳуқуқлилик, диний бидъатлардан озод бўлиш учун йигирманчи йилларда бошланган оммавий ҳаракати маҳаллий миллатларга мансуб хотин-қизлар онгини юксалтиришда жуда катта роль ўйнаб, уларни ижтимоий ҳаётга, социализм қуриш учун курашга актив жалб этишга ёрдам берди. Ҳозир «Ҳужум» анъаналарини шунда кўрамизки, қўриқ Жиззах областининг хотин-қиз меҳнаткашлари ўз вазифаларини муносиб адо этмоқдалар, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида самарали ишламоқдалар, ёш авлодни совет ватанпарварлиги ва қардошларча интернационализм руҳида тарбияламоқдалар. Улар асрлар давомида бўш ётган ерларни комплекс ўзлаштиришга катта ҳисса қўшмоқдалар, жамият ва давлатни бошқаришда актив қатнашмоқдалар. Хотин-қизлар ўзларининг ижодий меҳнатлари билан турмушимизнинг ҳамма жиҳатларини революцион қайта қуриш ва янгилашга кўмаклашмоқдалар.

Центросоюз кенгашининг йиғилиши

Центросоюз кенгашининг навбатдан ташқари бешинчи йиғилиши бўлди. Ташкилий масала кўриб чиқилди. М. П. Трунов пенсияга чиқиши муносабати билан Центросоюз правлениеси раиси вазифасидан озод қилинди. Илгари КПСС Красноярск ўлка комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаган П. С. Федирко Центросоюз правлениесининг раиси қилиб сайланди.

(ТАСС).

Қардошлар дастурхонига

Олтинсой районидаги «Олтинсой» совхози соҳибкорлари юбилей йили ҳосилини йиғиб оляптилар. Улар пландаги 5 минг тонна ўрнига 5 минг 650 тонна узум тайёрлаш, шунинг 3 минг 860 тоннасини Бутуниттифоқ фондига жўнатишга азму қарор қилганлар.

Шу кунгача етиштирилган маҳсулотнинг 300 тоннасидан кўпроғи Москва, Кемерово, Ленинград каби шаҳарлар аҳолисига юборилди.

Г. Ҳайитов, А. Абдуғаффоров, Х. Муродов, Қ. Музаффаров каби боғбонлар кунлик нормаларини ортиғи билан бажариб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилишаётир.

И. АБДУВОҲИДОВ

ЛЕНИН ГВАРДИЯСИГА МАНСУБ БОЛЬШЕВИК

Ф. Дзержинский туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган тантанали мажлис

Феликс Эдмундович Дзержинский совет кишиларининг хотирасида ҳамиша оташин революционер, Ленин гвардиясига мансуб большевик бўлиб қолади. Октябрь революциясининг шонли санаси арафасида биз Ф. Э. Дзержинский туғилган куннинг 110 йиллигини нишонлаяпмиз. Шу воқеага бағишлаб, 10 сентябрь куни Москвада тантанали йиғилиш ўтказилди.

Президиумда В. М. Чебриков, А. И. Лукьянов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, партия ветеранлари, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, ҳарбий бошлиқлар, таниқли фан ва маданият арбоблари, хавфсизлик комитетининг масъул ходимлари, ветеран-чекистлар ўтиришади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси В. М. Чебриков «Революция идеалларига хизмат қилишнинг буюк намунаси» мавзуида доклад қилди.

Бугун биз Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги арафасида революция йилларининг суронли воқеаларига айниқса қизиқиб назар ташлаймиз, дунёда биринчи социалистик давлат бешигини тебратган кишиларнинг порлоқ хотирасига ҳурмат бажо келтирамиз. В. И. Ленин раҳбарлигида партиямизни тузган, Россия ишчилар синфини, меҳнаткашларини ғолибона қуролли қўзғолонга отлантирган ва уларнинг янги турмуш йўлидаги қаҳрамонона курашига раҳбарлик қилган большевиклар шонли гвардиясининг энг атоқли намояндаларидан бири —Феликс Эдмундович Дзержинский туғилган кунга 11 сентябрда 110 йил тўлади.

Катта ишнинг салмоғи олисдан равшанроқ кўринади. Пролетар революционери Ф. Э. Дзержинскийнинг ҳаёти ва фаолиятида биз йил сайин янги-янги фазилатларни кашф қиляпмиз, бу фазилатлар эса уни бизнинг замондошимизга айлантириб қўймоқда. У революция ишига астойдил хизмат қилган киши, меҳнаткашларнинг манфаатлари учун курашда ўзини аямаган жасур ва фидокор коммунист, оташин ватанпарвар сифатида қалбларимизда яшаб келмоқда.

Ҳаётлик чоғидаёқ тилларда достон бўлган мана шу бениҳоя салобатли шахсни, битмас-туганмас куч-ғайрат ва тенгсиз жасорат, букилмас жангчи эътиқоди соҳиби бўлган бу зотни буюк революция билан Ленинчи Коммунистик партиягина вояга етказа олдилар.

17 ёшиданоқ бошлаган ўз революцион фаолиятининг дастлабки қадамларидан бошлаб, Дзержинский ишчилар орасида марксизм ғояларининг тарғиботчиси сифатида жуда яхши танилади, ишчилар синфининг ҳаёти, турмуши, аҳволини синчиклаб ўрганади, меҳнаткашларни синфий курашга жалб этади.

Ф. Э. Дзержинский поляк социал-демократиясининг таниқли арбобларидан бири, Польша ва Россияда ишчилар ҳаракати бирлиги учун актив курашчи бўлиб қолади.

1906 йилда Россия социал-демократик ишчи партиясининг IV съездида ёш интернационалист — революционер, Польша, Литва ва Россия меҳнаткашларининг муштарак манфаатларини ҳимоя қилаётган Ф. Э. Дзержинский Владимир Ильич Ленин билан биринчи бор учрашади. Бу учрашув Коммунистик партия билан Совет давлати бунёдкорининг содиқ ҳамдоши ва сафдоши сифатида унинг бутун ҳаёти [illegible] кўп жиҳатдан белгилаб берди. Таниқли партия ва давлат арбоби бўлмиш Ф. Э. Дзержинскийнинг революцион кураш барча босқичларида, бутун фаолияти давомида Ленин йўлига оғишмай содиқ қолганини кўрамиз.

У социал революциянинг ғалабаси учун, янги жамият қуриш учун курашни ўз ҳаётининг олий мақсади, деб ҳисоблар эди. [illegible]

Ф. Э. Дзержинский меньшевикларга, троцкийчиларга, бошқа оппозициячиларга қарши курашда партия сафларининг бирлигини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилди.

У синфий душманга шафқатсизликни юксак инсонпарварлик билан қўшиб олиб борар эди. Феликс Эдмундович дунёда адолатсизлик ва жиноятчилик бўлмаслигига сидқидилдан интилар, уруш ва миллий адоват ҳаётимиздан бутунлай йўқ бўлиб кетадиган замонларни орзу қиларди. Унинг бутун ҳаёти ўзи айтган «Мен бутун инсониятни меҳр билан қучишни, унга иссиқлик бахш этишни, уни ҳозирги турмуш қабиҳликларидан поклашни хоҳлайман», деган сўзлар билан ифодаланган шиорга монанд эди.

Империалистларнинг 1918 йил кўкламида Совет республикасига қарши бошлаган ҳарбий юриши Гражданлар урушининг авж олишида ҳал қилувчи омил бўлди. Контрреволюцион кўшилмалар ва бандитлар тўдаларининг ҳаракатлари кескин активлашган эди. Фронт атрофидаги шаҳарларда, кўпгина губерняларнинг марказларида оқ гвардиячиларнинг ташкилотлари иш кўрарди. Эсерлар сафсатабозларча ваъдалар бериш ва алдаш йўли билан иккиланиб турган деҳқонларнинг анчагина қисмини ўзларига эргаштириб олишга муваффақ бўлдилар. Қулоқлар Совет ҳокимиятига қарши чиқдилар.

Партиянинг даъватига биноан чекистлар Ф. Э. Дзержинский раҳбарлигида ўзларининг бутун кучларини ички ва ташқи контрреволюциянинг бирлашган фронтига қарши кескин жанг қилишга сафарбар этдилар. Гражданлар уруши ва интервенция йилларида улар контрреволюционерларнинг юзлаб ташкилотларини фош этиб, зарарсизлантирдилар, кўпдан-кўп жосуслик ва қўпорувчилик-террорчилик группаларини тугатдилар. Монархиячилар, кадетлар, эсерлар, меньшевиклар, анархиячиларнинг, шунингдек сионистлар ва бошқа миллатчилар ташкилотларининг Советларга қарши фаолияти пайи қирқилди. Ҳарбий бўлинмалар билан мустаҳкам ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилган чекистлар қулоқларнинг исёнларини бостирдилар, бандитларнинг тўдаларини ва шайкаларини тор-мор этдилар.

1920 йилнинг охиридан бошлаб, мамлакатимиз тинч бунёдкорлик меҳнатига ўтиш имкониятини олган пайтда ички ва ташқи контрреволюциянинг хуружларига қарши курашнинг асосий оғирлиги чекистларнинг органлари зиммасига тушди. Ф. Э. Дзержинскийнинг омилкорона раҳбарлиги остида чекистлар унчалик осон бўлмаган янги вазиятда ҳам Ватанимиз душманларининг хуружларини муваффақиятли равишда даф қилдилар.

Ф. Э. Дзержинский партия Марказий Комитетининг хўжалик ривожланишидаги қийинчиликларни бартараф этишга қаратилган тадбирларини ишлаб чиқишда жуда фаол қатнашди.

Коммунистик партия В. И. Лениннинг кўрсатмаларига амал қилиб, социалистик жамият қуриш, мамлакатни индустриялаш, ишчилар синфининг деҳқонлар билан иттифоқини янада мустаҳкамлаш йўлини қатъият билан ўтказди. «Янги оппозиция» деб аталган оппозициячилар билан троцкийчилар шу йўлга қарши курашни кучайтирдилар. Улар бир мамлакатда социализм ғалаба қилиши мумкинлигини, оғир саноатни биринчи галда ривожлантириш зарурлигини инкор қилдилар, деҳқонларга кўпроқ солиқ солишга чақирдилар.

Партия Марказий Комитетидаги кўпчилик билан бирга Ф. Э. Дзержинский оппозициячиларнинг платформасини зарарли сиёсий оғмачилик, деб кескин қоралади. Авж олиб кетган мунозарада Феликс Эдмундович Лениннинг СССРда социалистик жамият қуриш тўғрисидаги, мамлакатни индустрилаш зарурлиги ҳақидаги ғояларини эҳтирос билан ҳимоя қилди. У оғир индустрияни бутун халқ хўжалигини социалистик негизларда реконструкция қилишнинг моддий-техникавий базаси, деб мамлакат иқтисодий мустақиллиги, мудофаа қобилиятининг негизи, деб билди.

Ф. Э. Дзержинский социалистик жамғарма муаммоларини назарий жиҳатдан ишлаб чиқишга, индустриялашни пул билан таъминлаш манбаларини аниқлашга катта ҳисса қўшди. Модомики, Совет Иттифоқи четдан қарз олишга умид қила олмас экан, индустрияни ривожлантириш учун керакли воситаларни мамлакат ичкарисидан қидириб топиш зарур эди. Феликс Эдмундович саноат ва транспортдан, кредит муассасаларидан, ташқи савдодан олинадиган фойдани индустриялашни пул билан таъминлашнинг энг муҳим манбалари, деб ҳисоблар эди. У индустриялаш учун маблағни саноат молларининг нархини ошириш ва солиқни кўпайтириш йўли билан асосан деҳқонлардан олишни таклиф қилган Троцкийга ва бошқа оппозициячиларга кескин қарши чиқди.

Мамлакатимизда социализм қуриш истиқболлари тўғрисидаги, социалистик экономикани вужудга келтириш йўллари ҳақидаги қизғин мунозаралар — йигирманчи йилларда большевиклар партияси ва унинг содиқ фарзанди Дзержинскийни тўлқинлантирган ишлар тарихда қолиб кетди. Аммо ижтимоий турмушнинг барча соҳаларида қайта қуриш амалга оширилаётган ҳозирги пайтда Феликс Эдмундовичнинг кўпгина фикрлари, хулосалари ва таклифлари актуал бўлиб қолмоқда. Коммунистик партия, бутун совет халқи оғир саноатни, биринчи навбатда машинасозлик, транспортни ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, экономикани бошқаришни такомиллаштириш, бюрократизмга қарши кураш, демократия ва ошкораликни кенгайтириш масалаларини сифат жиҳатидан янги даражада ҳал этмоқдалар. Ҳозирги босқичда ана шу масалаларнинг ҳал этилиши М. С. Горбачев бир неча бор таъкидлаганидек, халқ хўжалигини янада қудратли тарзда юксалтиришнинг, меҳнаткашлар фаровонлигини оширишнинг, Совет давлатининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашнинг зарур шартидир.

Сўнгра В. М. Чебриков қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш масалаларига тўхталди. Кўпинча социалистик қонунларга риоя этиш масалаларини, асосан, фақат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг фаолияти билан боғлиқ қилиб қўядилар, деди у. Ваҳолонки, бундай талқин этиш социалистик қонунчиликнинг Совет қонунларини давлат органлари ҳам, мансабдор шахслар ҳам, жамоат ташкилотлари ҳам, гражданлар ҳам — ҳамма, айнан ҳамма оғишмай бажариши тўғрисидаги принципининг чуқур мазмунини торайтиради ва саёзлаштиради.

Шу муносабат билан ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш ва мустаҳкамлашга, совет кишиларини қонунларни юксак даражада ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашга қаратилган ишлар ҳали зарур даражада самарали амалга оширилмаётганини рўй-рост айтиш керак.

Кейинги вақтда ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва тарбиявий тадбирлар комплекси амалга оширилганлиги натижасида мамлакатда жиноятчилик бирмунча камайди. Бироқ ҳозирча порахўрлик, ўғирлик, қўшиб ёзиш, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга қарши, гражданларнинг ҳаётига, соғлиғига, ор-номуси ва қадр-қимматига путур етказишларга қарши курашда бурилиш бўлгани йўқ. Ичкиликбозлик, гиёҳвандлик ва текинхўрлик жиддий ташвишлантирмоқда. Хавфли жиноятларнинг кўпи ана шу иллатлар замирида содир бўлмоқда.

Ҳуқуқ бузилишларининг ҳар қандай кўринишларига қарши дадил, муросасиз кураш олиб бориш зарурати ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, биринчи навбатда, суд, прокуратура, милиция фаолиятига нисбатан оширилган талаблар қўймоқда. Совет кишилари уларнинг машаққатли, фидокорона меҳнатини ҳақли равишда ҳурмат қиладилар. Шу билан бирга, маълумки, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ишида анчагина салбий ҳолатлар ва тенденциялар тўпланиб қолдики, бу уларнинг фаолиятини тубдан яхшилаш ва қайта қуриш масалаларига жиддий эътибор беришга мажбур этади. 30-йилларнинг охирида давлат хавфсизлик органлари фаолиятининг ленинча принциплари жиддий равишда бузилишига, уларни партия назоратидан чиқаришга уринишларга йўл қўйилганлиги маълум. Бу тузумимизнинг моҳиятига зид бўлиб, асоссиз репрессияларга олиб келди. Бироқ шуни унутмаслик керакки, ана шу оғир йилларда ҳам кўпгина чекистлар қонунчилик бузилишига қарши чиққан эдилар. Анчагина чекистлар, шу жумладан Ф. Э. Дзержинский билан биргаликда иш бошлаган кишилар гуноҳсиз азоб чеккан совет кишилари қисматига шерик бўлдилар. Партия ва давлат турмушининг ленинча нормаларидан чекинишга йўл қўйилганлигини партия қатъиян қоралади, чекистлар органларининг фаолиятида социалистик қонунчиликка сўзсиз риоя этилишининг мустаҳкам сиёсий ва ҳуқуқий гарантияларини вужудга келтирди.

Ҳозирги вақтда, деб таъкидлади СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси, давлат хавфсизлиги органлари мамлакатимизда қайта қуриш жараёнининг муваффақиятли ривожланишига энг кўп даражада кўмаклашишни ўзларининг асосий вазифаларидан бири, деб биладилар. Давлат хавфсизлиги комитетининг органлари ҳам ўз фаолиятларини қайта қуриб, иш формалари ва методларини такомиллаштирмоқдалар. Уларнинг фаолияти конституция нормаларига қатъиян мос бўлиб, социалистик демократияни ривожлантириш жараёнлари билан узвий боғлиқ ҳолда олиб борилмоқда.

СССРдаги ижобий ўзгаришлар, Совет давлатининг тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлашга, халқаро ҳамжамиятда янги сиёсий фикрлашни шакллантиришга қаратилган кенг кўламдаги ташқи сиёсий ташаббуслари га чет эл жамоатчилиги тобора зўр қизиқиш ва хайрихоҳлик билдирмоқда.

Шу билан бирга КПССнинг социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришга, демократия ва ошкораликни кенгайтиришга қаратилган йўли урушқоқ антикоммунистларнинг ғазабини қўзғатди. Совет давлатини мустаҳкамлашнинг реал истиқболлари, умуман социализм ғояларининг жозибадорлиги ўсиб бораётганлиги уларни айниқса ташвишга солмоқда. Шунинг учун ҳам империалистик мамлакатлардаги реакцион доиралар совет жамиятининг социал-иқтисодий янгилаш жараёнини барбод этиш ёки ҳеч бўлмаганда, унга тўсқинлик қилишга зўр бериб уринмоқдалар.

Ғарб социализмга қарши курашда ҳамиша ўзининг махсус хизмат маҳкамаларига алоҳида роль ажратди. Ҳозирги пайтда уларнинг муддаолари кўпроқ экономикамизни қайта қуришга оид конкрет тадбирларга, халқ хўжалигини бошқариш системасига путур етказишга қаратилмоқда. Махсус хизмат маҳкамаларининг Совет Иттифоқининг ташқи сиёсат соҳасидаги режалари тўғрисида, фан ва техника соҳасидаги фундаментал тадқиқотлар ҳақида, муҳим халқ хўжалик планлари тўғрисида ахборотлар олишга уринишлари кучаймоқда.

Жамиятимизнинг маънавий-сиёсий потенциали, совет кишиларининг дунёқараши империалистик давлатлар махсус хизмат маҳкамалари қўпорувчилик фаолиятининг бош объектларидан бири бўлиб қолмоқда. Шундай бўлиши табиийдир. Чунки партиянинг кенг кўламли режалари, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш вазифалари рўёбга чиқарилиши барча меҳнаткашлардан актив ва манфаатдорлик билан ишлашни, яъни ишга чуқур ғоявий эътиқод асосидагина бўладиган муносабатни талаб қилади. Айни шунинг учун ҳам қўпорувчилик марказлари идеологик диверсия ҳаракатларини амалга оширишга маблағларни аямаяптилар, марксизм-ленинизм назариясини, КПСС сиёсатини обрўсизлантиришга уриниш йўлидаги кучғайратларини оширмоқдалар, Совет давлати босиб ўтган тарихий йўлни, социалистик қурилиш практикасини бутун чоралар билан қоралаб кўрсатишга интилмоқдалар.

Империализмнинг махсус хизмат маҳкамалари жамиятимизга суқилиб кириш учун янги тирқиш йўлларини қидирмоқдалар, Совет кишиларига демократияни буржуача тушунишни тиқиштириш, меҳнаткашларнинг социал-сиёсий активлигини ошириш жараёнини партия таъсиридан чиқариб юбориш, партия билан халқнинг метиндек мустаҳкам бирлигини парчалаб ташлаш, сиёсий ва мафкуравий плюрализмни ўрнатиш мақсадида СССР аҳолисининг турли группаларига муайян мақсадни кўзлаб ва табақалаштирилган ҳолда таъсир ўтказмоқда.

Ўз-ўзидан равшанки, Совет Иттифоқида социализм мухолифлари қўпорувчилик фаолиятини ўтказиш учун ўзларига таянч, деб ҳисоблайдиган бирор синфий база йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Шу билан бирга бизда ёт ва ҳатто социализм учун ошкора душманлик руҳидаги ғоялар ва қарашлардаги одамлар борлигини очиқ айтиш керак. Уларнинг баъзилари давлатга ва жамиятга қарши ҳаракат қилиш йўлига ўтиб олмоқдалар. Улар орасида сафсатабозлик мулоҳазалари ҳамда ғарбдаги реакцион доираларга хушомад қилиш билан сиёсий сармоя орттиришга умид қилаётган, ғаразли мақсадларни кўзловчи одамлар ҳам бор. Империалистик давлатларнинг махсус хизмат маҳкамалари билан бевосита ҳамкорлик қилишга, ватанига хиёнат қилишга тайёр турганлари ҳам бор.

Мамлакатимиз тараққиётининг долзарб муаммоларини ёритишдаги кенг ошкоралик буржуа пропагандасини биздаги нуқсонлар ва ҳал этилмаган масалаларни пеш қилиш имкониятларидан кўп жиҳатдан маҳрум қилиб қўяди. Бироқ мухолифларимиз ўзларининг севимли усулларидан — инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги мавзу атрофида гап сотишдан воз кечмоқчи эмаслар. Жумладан, Ғарбдаги қўпорувчи марказлар мана шу пропаганда мақсадидаги гапларни жонлантириш учун турли даврларда чет элга кетиб қолган собиқ совет гражданларидан фаолроқ фойдаланишга уринмоқда. Ана шундай категориядаги шахслар орасида инсон ҳуқуқлари учун «курашчилар» ниқобини олиб ташлаб, ўзларининг социализм ва коммунистик идеологиянинг ашаддий душмани эканликларини тўла фош қилиб қўйган одамлар ҳам оз эмаслигини кўрмаслик мумкин эмас.

Маълумки, СССР Олий Совети Президиуми инсонпарварлик мулоҳазаларига амал қилиб, Советларга қарши агитация ва пропаганда олиб борганлиги учун, шунингдек Совет давлати ва ижтимоий тузумини қоралайдиган сохта уйдирмаларни атайлаб тарқатганлиги учун илгари ҳукм этилган бир группа шахсларни шу йил авф этди. Бу шахслар жазони бундан буён ўташдан озод этилдилар. Уларнинг ҳаммасига ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланиш имконияти берилди. Ғарбдаги махсус хизматлар мана шу аён бўлиб турган инсонпарварлик ҳаракатига қандай жавоб қилдилар?

Улар жазодан озод қилинган Совет гражданларини янги ғайри-ҳуқуқий ҳаракатлар қилишга қатъият билан ундамоқдалар. Иғвогарларнинг мақсади равшан — ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари аралашувини тақозо этадиган жамиятга қарши намойишкорона ҳаракатлар ўтказилишини келтириб чиқариб, сўнгра гўё СССРда «инсон ҳуқуқини бузиш» мавжуд, деб навбатдаги шовшувни авж олдириш ва шу тариқа демократиялаш жараёнига шубҳа солишга уринишдир.

Империалистик реакция мамлакатимиз халқларининг ҳақли равишда социализмнинг олий ютуқларидан деб ҳисобланаётган интернационал бирлиги ва қардошларча дўстлигини қўпориш йўлида анча куч-ғайрат сарфламоқда. Бу куч-ғайратлар асосан беҳуда ва истиқболсиз бўлса ҳам, улар миллатчилик касали юққан Совет кишиларининг маълум қисмига ўз салбий таъсирини ўтказмоқда. Ўтган йилнинг охирида Олмаотадаги миллатчилик кўринишидаги ҳаракатлар, қрим-татарлари орасида экстремистлар группасининг ҳаракатлари, Совет Прибалтикаси республикалари пойтахтларидаги миллатчиларнинг яқиндаги иғвогарлик чиқишлари ана шундан далолат бериб турибди.

Мана шу душманлик хатти-ҳаракатларини кўпмиллатли мамлакатимиз меҳнаткашлари ғазаб ва нафрат билан қораламоқдалар. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас. Совет интернационализми бизнинг қимматбаҳо мулкимиздир. У буржуа миллатчилигига қарши муросасиз ғоявий олишувларда, кундалик амалий ишларда, баъзан эса контрреволюция ва реакция кучларига қарши қонли қуролли курашда чиниққан. Шу сабабли партия интернационал бирликни сақлаш ва мустаҳкамлашни социалистик Ватанни ҳимоя қилишнинг асосий масалаларидан бири, деб ҳисоблайди ва совет халқларининг буюк қардошлигига ҳеч кимнинг ҳеч қачон раҳна солишига йўл қўймайди!

Совет кишилари социал активлигининг ошганлиги давримизга хос хусусият бўлиб қолди. Бу активлик, жумладан, ташаббускор бирлашмалар тузилишида намоён бўлмоқдаки, бу бирлашмаларнинг қатнашчилари ижтимоий турмушнинг у ёки бу томонларини ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшишга интилмоқдалар. КПСС бундай бирлашмаларнинг фаолиятини социалистик демократизмнинг конкрет кўринишларидан бири, деб билади. Бу ҳодисага синфий душманларимизнинг қизиқишлари бошқа сабаблар билан изоҳланади. Чет эллардаги қўпорувчилик марказларида ана шундай бирлашмаларнинг баъзиларини жамиятга қарши позицияга, душманлик фаолияти йўлига оғдириб юбориш имкониятлари қанчалик реал эканлиги масаласи зўр бериб ўрганилмоқда.

Афсуски, деди сўнгра докладчи, бизда баъзи ташаббускор бирлашмаларнинг раҳбарлигига экстремист унсурлар суқилиб кириб олаётганлигини кўрсатувчи мисоллар бор. Улар асоссиз норозиликларини ҳамманинг олдида айтиш, иғвогарлик талабларини қўйиш, рози бўлмаганларни ур-калтак қилиш учун кўчаларга чиқишга шошилмоқдалар. Бу шахслар ўзларининг сиёсий жиҳатдан соддаликлари ёки бошқа баъзи сабабларга кўра, демократияни кенгайтириш жараёнини кўнгилларига келган ишни қилиб, жазосиз қолиш имконияти, тўғридан-тўғри жамиятимиз манфаатларига қарши қаратилган хатти-ҳаракатларни амалга ошириш имконияти, деб қабул қилдилар, деган таассурот пайдо бўлмоқда.

Чамаси, «баъзи бировлар Совет давлатининг қонунлари бизга дахлдор эмас», деб ҳисоблаб, халқ ҳокимиятимизнинг инсонпарварлигини суиистеъмол қилмоқчи бўляптилар.

Мамлакатимиз аҳолисининг барча табақаларини империалистик махсус хизмат маҳкамалари нишонга олган. Совет ижодкор зиёлилари ҳам бундан истисно эмас, ёзувчилар, кинематографчилар, рассомлар, музикачилар, театр арбоблари, хуллас, барча ижодий ходимларнинг асарлари одамларга жуда катта маънавий таъсир ўтказиш кучига эга. Мухолифларимиз ана шуни тушунган ҳолда, бадиий зиёлиларнинг айрим вакилларини танқидбозлик, сафсатабозлик ва ютуқларни инкор этиш, жамиятимиз тарихий тараққиёти баъзи босқичларини қоралаш, социалистик маданиятнинг асосий мақсади — меҳнат кишисини маънавий жиҳатдан улуғлашдан воз кечиш позицияларига жалб этишга уринмоқдалар.

Демократияни ва ошкораликни кенгайтириш шароитида яшаш ва ишлай олиш мунозараларни, фикрлар ва позициялар тўқнашувини тақозо этади. Вужудга келаётган муаммоларни ҳал этиш мақсадида ҳақиқатни излашда буларнинг ҳаммаси табиий ва зарурдир. Лекин социалистик демократиянинг интизом билан, мустақилликнинг масъулият билан, ҳуқуқлар, гражданларнинг бурчлари билан узвий ҳолда боғлиқлигини унутмаслик лозим. Чинакам демократия ҳар бир кишининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, айни пайтда бошқа одамлар ва умуман жамият ҳуқуқлари ҳамда манфаатларига сўзсиз риоя этилишини таъминлаши лозим.

Давлатимиз ва жамиятимизда қайта қуриш Коммунистик партия раҳбарлигида, социализм доирасида ва социализм манфаатлари йўлида амалга оширилаётганлигини равшан тушуниб олиш зарур. Мана шу революцион жараён ҳар қандай қўпорувчилик кирдикорларидан ишончли тарзда ҳимоя қилинади! (ТАСС).

СИБИРЬ ЗАМИНИДА ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

Иркутск областида Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари

ИРКУТСК, 10 сентябрь **(ЎзТАГ махсус мухбирлари С. Гребенюк, Л. Левин, В. Ходий).** Ниҳоят меҳмондўст Сибирь заминида орзиқиб кутилган дўстлик байрами бошланди. Иркутск шаҳри байрамона безатилган. Шаҳар кўчалари ва хиёбонларида байроқлар ва транспарантлар ял-ял ёниб турибди. Адабиёт ва санъат кунлари эмблемаси шаҳардаги энг яхши саройлар, кинотеатрлар, музейларни безаган, ранг-баранг лампочкалар шодаси эмблемани гулчамбардек ўраб турибди.

Шаҳар аэропорти пештоқига «Серқуёш Ўзбекистондан келган азиз меҳмонларни чин дилдан қутлаймиз», «Хуш келибсиз, азиз дўстлар!» деган самимий сўзлар ёзилган. СССР, РСФСР, Ўзбекистон ССР байроқлари куз шабадасида ҳилпираб турибди. Бу ерга область маркази партия, совет ва жамоат ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари келишди. Аэровокзал олдидаги майдонга юзлаб йигит-қизлар—бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг қатнашчилари тўпланишган. Рус, бурят, эвенк миллий либосларини кийган ёш-яланглар шоду хуррам. Қадрли меҳмонларни кутиб олиш учун Иркутск шаҳрининг пионерлари ҳам келишган.

Махсус рейс билан Тошкентдан учиб келган самолётлар аэропорт биноси ёнида тўхташди. Ўзбекистон ССР делегациясини КПСС Иркутск область комитетининг биринчи секретари В. И. Ситников, совет ва хўжалик органларининг, ижодий союзларнинг раҳбарлари кутиб олдилар. Қирмизи рангдаги сарафан кийган қизлар меҳмонларга бўрсилдоқ Сибирь нонини, ана шу саховатли заминнинг рамзи бўлган брусника ва кедр ёнғоғини туҳфа этадилар.

— Бугун биз рус ва ўзбек халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашнинг яна бир ажойиб саҳифасини очмоқдамиз, —деди Иркутск область ижроия комитети раисининг ўринбосари В. В. Игнатов.

Қайта қуриш, ҳаётимиз барча жабҳаларини янгилаш доирасида маданий қадриятларни ўзаро баҳам кўриш жараёни яна ҳам тезлашмоқда. Бу эса халқларимиз ўртасидаги дўстликни, уларнинг интернационал бирлигини мустаҳкамлашга шубҳасиз ёрдам беради. Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари ҳам ана шу олижаноб мақсадга хизмат қилмоқда.

Иркутск области билан Ўзбекистон ССР ўртасида мустаҳкам иқтисодий алоқалар қарор топган. Областдаги 10 та йирик корхона Ўзбекистон халқ хўжалиги учун ўз маҳсулотини етказиб бермоқда, булар орасида, аввало, бизнинг бойлигимиз бўлган ёғоч-тахта, целлюлоза, қоғоз, фанера, канифоль, қора ва рангли металлургия, кон-шахта саноати учун ускуналар, металл прокати бор.

Областга етказиб берилаётган меванинг 65 процентини эса Ўзбекистон юбормоқда. Республиканинг энг йирик корхоналари кабель, елим, насослар, чўян ва маҳсулотнинг бошқа турларини юбормоқдалар. Маданий алоқалар ҳам ривожланмоқда. Иркутск меҳнаткашлари «Баҳор» давлат халқ рақс ансамбли, Хоразмнинг «Лазги» ансамбли, камер куйлари ижрочилари, шу йил ёзда Иркутскда гастролда бўлган Самарқанд опера ва балет давлат театрининг ижодидан баҳраманд бўлганлар. Иркутск филармониясининг симфоник оркестри ўтган йили Тошкентда концертлар берди. Бугун бошланаётган адабиёт ва санъат кунлари маданият соҳасида янада мустаҳкамроқ алоқалар ўрнатиш учун пойдевор бўлади.

Бу байрам Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги ва Иркутск областининг 50 йиллиги арафасида бўлаётганлиги билан файзлидир. Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли социалистик миллатлар ва элатлар маданияти гуллаб-яшнади, бирбири билан яқинлашди ва бир-бирига баракали таъсир этди. Эндиликда барча республикалар адабиёти ва санъати самарали равнақ топганлиги сабабли улар ёрқин ранго-ранг миллий форма касб этди. Иркутск шаҳрининг меҳнаткашлари Ўзбекистон ёзувчилари, рассомлари, композиторлари, кинематографчилари, театр арбоблари, артистлари билан дийдор кўришганликларидан ғоят мамнундирлар. Байрам программасига мувофиқ меҳнат коллективлари ва маданият уйларида концертлар бўлади. Ижодий союзларда учрашувлар ўтказилади, тасвирий санъат ва халқ амалий санъати кўргазмаси, ўзбек фильмлари кинофестивали уюштирилади. Адабиёт ва санъат кунларининг қатнашчилари Сибирдаги Братск, Ангарск, Усолье—Сибирск, Черемхово, Шелехов, Усть-Ордынск шаҳарларига, Бурятия миллий округига сафар қиладилар.

Ўзбекистон ССР делегациясининг раҳбари, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова микрофон олдига келади.

— Ўзбекларда: «Дўст билан обод уйинг», — деган нақл бор. Улуғ Октябрь туфайли туғилган, Коммунистик партия тарбиялаб вояга етказган мустаҳкам ва бузилмас дўстлик, Совет Иттифоқидаги қардош халқлар бахт-саодатининг битмас-туганмас манбаидир.

Ўзбек ва рус халқлари ўртасидаги дўстлик Байкал суви янглиғ тоза ва шаффоф, Ўзбекистон офтоби сингари нурафшон ва қадрлидир. Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг социал-иқтисодий ва маданий тараққиётда эришган муваффақиятлари ана шу саховатли дўстликнинг ёрқин далилидир. Партия XXVII съездининг ҳаётимиз барча жабҳаларида рўй бераётган сифат ўзгаришларини ҳар томонлама жадаллаштиришга қаратилган тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш ишида биз дўстлик сарчашмаларидан баҳра олиб, куч-қувват ва ишончга тўлиб турибмиз. Дўстлигимиз кун сайин мустаҳкамланмоқда. Дўстлигимиз туфайли сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда янги нурли марраларни забт этмоқдамиз.

Иркутск областида Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари бўлаётганлиги ана шу дўстлик нишоналаридан биридир. Қардош маданиятлар байрамлари мамлакатимизда ажойиб анъана бўлиб қолди. Бу байрамлар СССР халқлари бузилмас дўстлигининг катта намойишига айланмоқда, миллий маданиятларнинг янада яқинлашуви ва бирбирини бойитишига хизмат қилмоқда.

Биз Совет Ўзбекистони адабиёти ва санъатининг қарор топиши ва ривожланиши қардош Россия адабиёти ва санъати илғор ютуқларининг баракали таъсири билан чамбарчас боғланганлиги туфайли кўнглимиз фахрифтихорга тўлиб турганлигини мамнуният билан айтамиз. Ёзувчиларимиз, саҳна усталаримиз, рассомларимиз, композиторларимиз, кинематографчиларимиз Россия Федерациясидаги ўз ҳамкасблари билан мустаҳкам алоқа боғлаб турибдилар. Юбилейга бағишланган Иркутск областидаги Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари, сира шубҳасиз дўстлигимизни янада мустаҳкамлашга ва маданий алоқаларни ривожлантиришга хизмат қилади. Орденли область меҳнаткашлари республикамиз маданият арбобларининг муваффақиятлари билан яқиндан танишиш имкониятига эга бўладилар. Ўзбекистон вакиллари меҳнатсевар ва меҳмондўст сибирликлар билан шодиёна учрашадилар. Биз бугун уларга ўзбекистонликлар номидан қардошларча қизғин саломимизни ва энг эзгу истакларимизни топширамиз.

«Икарус» автобуслари карвони шаҳарнинг энг яхши «Ангара» ва «Байкал» меҳмонхоналари томон йўл олади. Серқуёш Ўзбекистондан келган меҳмонларни Иркутск аҳли шоду-хуррамлик билан қутлаб турди.

Шу куниёқ Ўзбекистон ССР делегацияси, республика ижодий союзлари намояндалари, бадиий коллективлари Иркутск область партия комитетида қабул қилинди. Учрашув чоғида Иркутск область партия комитетининг биринчи секретари В. И. Ситников нутқ сўзлади.

Иркутск областида бўлаётган Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари —ленинча миллий сиёсат тантанаси, кўҳна тарихий анъаналарга эга бўлган ва Совет ҳокимияти йилларида равнақ топган рус ва ўзбек халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстликнинг тантанаси намунаси эканлиги қайд этилди.

Эндиликда Иркутск областидаги кўпгина корхоналар, илмий муассасалар Ўзбекистондаги ўнлаб турдош корхоналар, маҳсулот етказиб бераётган завод ва фабрикалар, илмий-тадқиқот институтлари билан мустаҳкам алоқада ишламоқдалар. Братск ва Усть-Илим ГЭСлари, Иркутскдаги алюминий заводи ва Байкал-Амур магистрали, Ангарск ва Шелехов шаҳарлари қурилишида Ўзбекистоннинг мингдан ортиқ вакиллари қатнашдилар. Иркутск бинокорларининг катта отряди эса зилзилада вайрон бўлган Тошкентни тиклашда ёрдам берди.

Шу куни кечқурун Ўзбекистон ССР делегацияси Иркутск областидаги оммавий ахборот воситалари ходимлари учун матбуот конференцияси ўтказди. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳал этаётган вазифалар ва уларнинг ўй-ташвишлари ҳақида, социал ва иқтисодий ҳаётнинг барча жабҳаларида содир бўлаётган қайта қуриш тўғрисида журналистларга сўзлаб берилди.

● *«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан*

«АЛДАГАНИ БОЛА ЯХШИМИ?»

Газетанинг шу йил 9 июнь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали фотоайбномада Қумқўрғон районидаги айрим колхоз болалар боғчаларидаги камчиликлар фото кадрларда ўз аксини топган эди.

Ушбу мақола юзасидан ҚУМҚЎРҒОН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ редакцияга жавоб йўллаб, фактларнинг ҳаққонийлигини ва камчиликларни бартараф этиш учун чора-тадбирлар белгиланганини билдиради. Жумладан, «Қизил Октябрь» колхози правлениеси раисининг маданий ишлар бўйича ўринбосари Х. Хасанов, партия ташкилоти секретари Э. Иброҳимов, касаба союз комитети раиси И. Қароров ва бош бухгалтер Х. Тўрақуловлар қаттиқ огоҳлантирилдилар.

Район агросаноат бирлашмаси мактабгача болалар тарбияси бўлимига райондаги болалар боғчалари устидан контролликни кучайтириш ва унга амалий ёрдам бериш топширилди.

● Ўзбекистон илмий-техника жамиятининг VII съездига

БОЙЛИГИМИЗ ЙЎЛИ

ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ 2000

Мамлакатимизда қайта қуриш ва жадаллаштириш кенг кўлам касб этмоқда. Бунда республикамиз илмий-техника жамиятининг минглаб ижодкорлари ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Илм-фанга замон талаблари — уни ижтимоий ишлаб чиқариш эҳтиёжларига, ишлаб чиқаришни эса илм-фан эҳтиёжларига тубдан буриб юбориш талаблари қўйилмоқда. Шу вазифалар нуқтаи назаридан келиб чиқиб, илмий-техника жамияти аъзолари КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь ва июнь Пленумлари қарорларини оғишмай амалга оширмоқдалар.

Съездлар оралиғида республика илмий-техника жамияти аъзоларининг сафи 72 минг 756 нафарга ўсди ёки 350 мингдан ошиб кетди. 4 мингдан зиёд бошланғич ташкилотга бирлашган жамият аъзолари белгиланган вазифаларни шараф билан адо этмоқдалар. Бу даврда уларнинг фаоллиги ўсди, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Навоий область илмий-техника жамияти кенгаши ташкил этилди. Хоразм областида ана шундай кенгаш тузиш ишлари ниҳоясига етмоқда. Жамиятимизнинг республика Фанлар академияси, республика комсомоли Марказий Комитети, Давлат стандартлар комитети, Ўзбекистон ССР Давлат план комитети ҳузуридаги Илмий-техник ахборот ва техник-иқтисодий тадқиқотлар институти билан ижодий алоқаларини мустаҳкамлаш бўйича қарорлар қабул қилинди.

Съезд арафасида бўлиб ўтган ҳисобот-сайловлар фан-техника тараққиёти асосида ишлаб чиқаришни интенсивлаш, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг самарали формаларини жорий этиш ҳисобига экономикани бошқаришни қайта қуриш даврига тўғри келди. Бу эса яхши самаралар берди, кадрлар сиёсатини такомиллаштириш зарурлигини кўрсатди. Шунинг учун ҳам область ва республика илмий-техника жамиятлари кенгашлари ва правлениеларини йирик олимлар ва мутахассислар бошқармоқдалар. Уларнинг орасида 3 академик, 12 фан доктори ва 24 фан кандидати борлиги қувонарлидир.

Бу соҳадаги ишларни қайта қуришда қийинчиликлар ҳам рўй берди, албатта. Самарқанд область илмий-техника жамияти кенгаши фаолиятида анча пайтгача пассивлик хукм сурди, иш натижаларини баҳолашда танқидга эътибор берилмади.

Тошкент ва Фарғона область илмий-техника жамиятлари кенгашларининг раислари амалда иш бажаришмади. Биз ташаббуссиз, ғайратсиз, янгиликни ҳис этмайдиган раҳбарлардан йўл-йўлакай қутулишимиз муносиб ходимларни асраб-авайлашни ўрганишимиз лозим.

Республика илмий-техника жамияти кенгаши ёшлар билан ишлашга алоҳида эътибор бермоқда. Биз бу борадаги ишни Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети билан бирга ёшларни фан-техника ижодкорлигига жалб этиш асосида олиб бормоқдамиз. Бунда ёшлар илмий-техника ижодкорлиги халқаро кўригининг ҳар йили ўтказилаётганлиги самарали ишларимиздан бири бўлиб қолди. 1985 йили республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ёшлар илмий-техника ижодкорлиги республика кўргазмаси ташкил этилди. Кенгаш 157 муассаса, корхона, ўқув юртлари, колхоз ва совхозларда ёшлар томонидан ишлаб чиқилган 350 дан ортиқ экспонатни танлаб олди. Кўргазма давомида кенгаш 18 та турли секция ва ўқув ташкил этди, ёш олимлар, ёш техниклар кунлари ўтказилди, халқ хўжалигининг турли тармоқлари техника ижодкорлиги муаммолари бўйича илмий-техника конференциялари ёшлар, илмий-техника ижодкорлиги масалалари бўйича бошланғич комсомол ташкилотлари секретарларининг семинарлари бўлиб ўтди. Бундай кўргазма барча область, шаҳар ва районларда ҳам ташкил этилди. Бунда 5814 клуб, тўгарак, ёшлар илмий-техника ижодкорлиги станциялари иштирок этди.

Кўргазма якунлари бўйича ёш олимлар, студентлар ва ўқувчиларнинг 13 иши республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг дипломларига сазовор бўлди, 100 дан ортиқ муаллиф 36 та иш учун ёшлар илмий-техника ижодкорлиги лауреати бўлди.

Бугунги кунда халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ёшлар илмий-техника ижодкорлиги — 87 кўргазма-ярмаркасини ташкил этиш ишлари ниҳоясига етмоқда.

Илмий-техника жамиятлари ижодий бирлашмаларнинг тузилишини диққат билан таҳлил қилишлари, ишлаб чиқаришни қайта қуроллантириш ва такомиллаштириш тармоқ, регион, муассаса мутахассислари олдида турган муаммоларга мувофиқ келишини ўрганишлари лозим. Шу билан бирга иш усули ва услубини тубдан ўзгартиришлари талаб этилади. Бу яхши самара бераётир. Жамият аъзолари томонидан киритилаётган ишланмалар, таклифлар илмий-техника жамоатчилигига маъқул келаётир. Янгилик муаллифлари фан ва техника соҳасидаги таклиф ва мулоҳазаларини илмий-техника жамиятининг барча ташкилотларига кўрсатмоқдалар. Шу мақсадда кенгаш ва правление ҳузурида жамоатчилик қабуллари ташкил этилмоқда. Шу йилнинг ўзида Тошкент область кенгаши, Ўрта Осиё темир йўли илмий-техника жамияти правлениеси ҳузурида ташкил этилган жамоатчилик қабулхоналари самара бера бошлади. Афсуски, бундай қабулхоналар бармоқ билан санарлидир.

Ижодий бирлашмалар ўз коллективлари аъзоларининг фаоллигини ҳар томонлама оширмоқдалар, моддий ва маънавий рағбатлантириш тадбирларини кўрмоқдалар, социалистик мажбуриятлар қабул қилиш ва уларни бажаришда иштирок этмоқдалар, янги тажрибаларни жорий этиш ва кенг ёйишда тадбирлар ишлаб чиқмоқдалар. Бу борада Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Агрегат заводи, Тошкент тўқимачилик комбинати, «Главташкентстрой»га қарашли 1-уйсозлик комбинати, Самарқанд сут комбинати, Қува мебель фабрикаси, Сирдарё рефрижератор депоси сингари кўплаб муассаса ва ташкилотларда бой тажриба тўпланган.

Ўрта Осиё энергетика системасида Фарғона электр тармоқлари муассасасининг Баҳром Йўлдошев бошлиқ бригада новаторлари томонидан илк бор 500 минг кучланишга эга бўлган тармоқ участкасидаги хатолик тузатилди. У. Собиров бошчилик қилаётган ижодий группа белорус ҳамкасбларининг тажрибасини қўллаб, «Зангори экран» ишлаб чиқариш бирлашмасида аҳолидан радио-электрон аппаратлари ремонти буюртмасини қабул қилишда оператор диспетчерлик бошқаруви автоматлаштирилган системасини жорий этди. Натижада радиомеханикларнинг меҳнат унумдорлиги 6—8 процентга ўсди, мижозларнинг кутиш вақти 2 соатга қисқарди.

Бироқ бу борада биз ҳали мақтанарли иш қила олаётганимиз йўқ. Савдо, Қурилиш министрликлари, Давлат агросаноат комитети, Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Навоий ва Жиззах областларининг кўплаб тармоқларида ижодий бригадалар тузилмаган, маъмуриятлар билан шартномаларга эга эмас. Бу эса уларнинг ижодий фаолиятларига тўсқинлик қилаётир. Айрим жойларда ҳамон мажлисбозликлар, қоғозбозликлар давом этаётир. Бундай иш услубидан воз кечиш керак.

Илмий ечим ва техника янгиликларини халқ хўжалигига жорий этиш ҳал этилиши лозим бўлган вазифалардан биридир. Илмий-техника жамиятлари фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлашда, тадқиқотлар ва лойиҳа ишларининг муддатини қисқартиришда, халқ хўжалигида унинг натижаларидан фойдаланишда самарали ишларни амалга оширмоқдалар. Мана шу ишларнинг самараси ўлароқ икки съезд оралиғида 3 мингдан ортиқ ишланма ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу эса бир миллиард сўмдан ортиқ иқтисодий самара берди. Машинасозлик, озиқ-овқат саноати, темир йўл, геология, нефть ва газ саноати илмий-техника жамиятлари бошланғич ташкилотларида бу иш яхши йўлга қўйилди.

«Главташкентстрой»да «Изланиш» жамоатчилик асосида консультация-эксперт маркази ишлаб турибди. Тажрибали ва малакали мутахассислар билан комплектланган бу марказ қурилиш ва лойиҳалаш соҳасида фан-техника тараққиёти ютуқларини тезроқ жорий этиш йўлларини қидирмоқда. Унинг тузилганига кўп бўлмаса-да, анча ишларни амалга оширди. Ўнлаб қимматли новаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилди. Материал ресурслари, пул маблағлари, иш вақти иқтисод қилинди.

Жамият аъзоларининг фаоллигини ошириш— ҳар бир олим, мутахассис, ишчи, илмий-техника жамияти ҳар бир аъзосининг белгиланган вазифаларни бажариш йўлида муносиб ҳиссасини қўшиш демакдир. Партия, совет ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари жамият ишига ҳар томонлама ёрдам беришларини ва қўллаб қувватлашларини талаб этади. Бунинг учун республика Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, министрликлар ва идоралар билан ҳамкорликни янада кучайтириш керак.

Илмий-техника жамиятининг қайта қуриш йўлидаги ҳар бир одими ижодкорлик кўригида муҳим ҳисса бўлиб қўшилади. Бунга шак-шубҳа йўқ. Шунинг учун ҳам унинг олдида муҳим ва масъулиятли вазифа турибди. Бу вазифа бугун ўз ишини бошлайдиган съезд материалларида янада конкретлаштирилади, ютуқ ва нуқсонлар таҳлилдан ўтказилади. Жамият аъзолари қайта қуриш ишининг олдинги сафида бораверадилар.

Т. РАШИДОВ,
Ўзбекистон ССР илмий-техника жамияти республика кенгаши раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси.

РАҚАМЛАР КЎЗГУСИДА

● Илмий-техника жамиятининг республика кенгаши бугунги кунда 20 тармоқ илмий-техника жамиятини бирлаштириб турибди.

● Жамиятнинг 352715 аъзоси 4159 бошланғич ташкилотга бирлашган.

● Республика кенгаши ҳузурида тармоқ аҳамиятига молик илмий-техника муаммоларини ишлаб чиқиш учун йирик олим ва мутахассислар бошчилик қилаётган 14 та жамоатчилик комитетлари ишлаб турибди.

● Республика илмий-техника жамияти Давлат план комитети, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, министрликлар, идоралар, хўжалик ва жамоат ташкилотлари билан узвий алоқада иш олиб бораётир.

● Фан, техника, илғор тажриба ютуқларини пропаганда қилувчи Тошкент техника уйи ўн бир йилдан бери мутахассислар малакасини оширишда катта тажриба тўплаган. Ҳар йили бу ерда семинарлар, курслар, илғор тажриба мактаблари, халқ университетларида 30 мингдан зиёд мутахассислар, новатор ишчилар, рационализатор ва ихтирочилар билимларини оширмоқдалар.

Самарқанд авиакорхонасида республикада биринчи ҳаво ҳаракатини бошқариш диспетчерлик пунктининг ягона зали қурилиши тугалланди. Заллардан бирида учиш раҳбарининг барча диспетчерлик пунктлари билан алоқасини яхшилашга имкон берадиган пунктлардан 5 таси жой олган. Залларни бундай ускуналаш кейинги вақтларда Самарқанд регионида йўловчилар ва юк ташиш ҳажми кескин даражада ортганлиги тақозоси бўлди.

Суратда: самолётлар ҳаракатини бошқариб борадиган ягона залнинг ички томондан кўриниши.

Р. ҒАФУРОВ, С. ВЕЛИЧКИН (ЎзТАГ) фотоси.

Дунё овози

БМТ Бош ассамблеяси сессиясига

15 сентябрда БМТ Бош ассамблеясининг қирқ иккинчи сессияси очилиши муносабати билан СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе бошчилигида СССР делегациясини тасдиқлади.

Украина ССР Министрлар Совети республика ташқи ишлар министри В. А. Кравец бошчилигида Украина ССР делегациясини тасдиқлади.

Белоруссия ССР Министрлар Совети республика ташқи ишлар министри А. Е. Гуринович бошчилигида Белоруссия ССР делегациясини тасдиқлади.

(ТАСС).

ЭФИОПИЯ ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ, ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

АДДИС-АБЕБА, 10 сентябрь. ТАСС мухбирлари Геннадий Габриэлян ва Борис Грищенко хабар қиладилар: Африканинг сиёсий харитасида Эфиопия Халқ Демократик Республикаси (ЭХДР) деган янги ном пайдо бўлди. Миллат мажлиси — Шенгонинг биринчи сессияси бугун Эфиопияни Халқ Демократик Республикаси, деб тантанали эълон қилди.

Эфиопия ишчи партияси (ЭИП) Марказий Комитетининг Бош секретари Менгисту Хайле Мариам ЭХДР Президенти, ЭИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Фиссеха Деста вице-президент қилиб якдиллик билан сайландилар.

ЭХДР олий давлат органларига сайлов бўлиб ўтди. ЭИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Фикре-Селассие Вогдересс Эфиопия Министрлар Советининг Раиси бўлди.

Миллат мажлиси сессиясининг бориши 1974 йилги миллий демократик революция натижасида танлаб олинган йўлни мамлакат аҳолисининг барча табақалари қўллаб - қувватлаётганлигини ишончли тарзда намойиш этди.

Бугун сессиянинг кечки мажлисида Совет Иттифоқи партия-давлат делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Н. Зайков нутқ сўзлади.

Қадимий Эфиопия ерида халқ демократик республикасининг вужудга келиши— бу Эфиопия халқи ҳаётидаги тарихий воқеадир, деди совет делегациясининг бошлиғи. Африка қитъаси харитасида меҳнат аҳли, унинг бахт-саодати, келажаги манфаатлари йўлини танлаб олган давлат пайдо бўлди. Тинчлик ва социал адолат ишини ҳимоя қилаётган куч сифатида майдонга келган мамлакат пайдо бўлди. Бу воқеанинг аҳамияти фақат сизнинг мамлакатингиз доирасида чекланиб қолмайди. Бу воқеа халқларнинг бир тўда эксплуататорлар учун эмас, балки миллионлаб меҳнаткашлар учун социал тараққиёт, демократия, яхши ҳаёт сари интилишлари енгилмас эканлигини ишончли намойиш қилмоқда. Шу сабабли, азиз дўстлар, сизларнинг ҳозирги байрамингиз биз, совет кишилари учун ҳам қувончли воқеадир.

Совет Иттифоқи билан Эфиопия ўртасидаги дўстлик ва самарали ҳамкорлик муносабатлари мустаҳкамланиб, ривожланиб бормоқда, йил сайин юксалмоқда. Бу муносабатлар дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, КПСС билан Эфиопия Ишчи партиясининг революцион бирдамлиги, халқларимизнинг тенг ҳуқуқлилиги ва бир-бирига ўзаро ҳурмати каби мустаҳкам негизга асосланган. Халқ Демократик Республикаси тузилиши билан Совет — Эфиопия муносабатлари янада кўп қиррали тус олади.

Совет делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг ЭИП Марказий Комитети, ЭХДР Давлат Кенгаши ва Министрлар Советига табрик мактубини, КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг Менгисту Хайле Мариамга у ЭХДР Президенти этиб сайланганлиги муносабати билан қутловларини топширди.

(ТАСС).

ҲИНДИСТОННИНГ ҲОЗИРГИ САНЪАТИ

Бутуниттифоқ «давлат Третьяков галереяси» музей бирлашмаси москваликларни Ҳиндистоннинг кўп асрлик маданияти билан таништиришни давом эттирмоқда. 9 сентябрь куни музей залларида очилган бу мамлакат замонавий рассомлари асарларининг виставкаси шу ерда илгари намойиш этилган классик санъат шоҳ асарлари экспозициясини узвий равишда тўлдирди.

Деҳлидаги ҳозирги замон санъати миллий галереяси коллекцияларидан келтирилган 350 та тасвирий санъат, графика ва ҳайкалтарошлик асарлари XX аср Ҳиндистон бадиий маданиятининг ривожланиш йўлларини бирма-бир кўрсатиб беради. Экспозициянинг биринчи бўлими мамлакатда миллий-озодлик ҳаракати ўсиши муносабати билан ўтган аср охирида ёйилган «Бенгалия уйғониш даври» деб аталмиш даврга мансуб рассомларнинг ишларидан таркиб топган. Ҳиндистон маданияти тараққийпарвар арбоблари Британия мустамлака сиёсатига қарши норозилигининг ифодаси сифатида қадимги миллий анъаналарни тиклаб, уларни замонга ҳамоҳанг янги мазмун билан бойитганлар.

Шундан кейинги бўлимда Рабиндранат Тагор чизган графика ишлари алоҳида ўрин эгаллаган. Атоқли санъаткор тасвирий санъатга анча кеч — 60 ёшларида мурожаат этиб, ўз шеъриятига расмлар чиза бошлаганди. Кейинчалик графикага берилиб кетган Тагор икки мингтадан кўп расмлар ишлаган, улар Париж, Лондон, Нью-Йорк ва Москвада ўтказилган виставкаларда намойиш этилган. Ниҳоят, охирги бўлим кейинги ўттиз йил санъатидаги мавжуд хилма-хил барча шакл ва жанрлар билан таништиради.

— Бу виставка Совет — Ҳиндистон муносабатлари йилномасида янги муҳим саҳифа бўлиб қолади, деган умиддаман, — деди Ҳиндистон давлат маориф ва маданият министри Кришна Сахи. — Икки мамлакат маданияти билан танишув, миллий бойликларни бир-бирларига кўрсатув — катта ишонч ва қизиқиш белгисидир. Мамлакатимизда Совет Иттифоқи фестивали очилишини сабрсизлик билан кутяпмиз.

(ТАСС мухбири).
Москва.

БИРГАЛИКДА РАҚС ТУШИБ...

Ўзбекистон ССР халқ артисти Малика Аҳмедова билан ҳинд рақкосаси Рекха Тошкентдаги В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройи саҳнасида ҳинд рақсини ижро этишганида томошабинлар мафтун бўлиб қолдилар. Бу ижро мазкур рақсни саҳнага қўйган бангалорлик машҳур ҳинд хореографи Субраманьяни ҳам лол этди.

— Малика Аҳмедова мени ром қилди, — деди у рақс тугаганидан кейин. — Очиғини айтсам шогирдларимга нисбатан ниҳоятда қаттиққўлман. Аммо Малика Аҳмедова рақси шу қадар ажойибки, мен бирон-бир нуқсон топа олмадим. Ёш рақкоса ниҳоятда истеъдодлидир. Мамлакатингизда ҳинд рақси санъатини кўп йиллар мобайнида ўрганадилар, Маликага эса репетиция учун бор йўғи икки кун кифоя қилди. Алишер Навоий номли давлат академик катта опера ва балет театри солисти Малика Аҳмедова репертуарида жаҳон халқлари рақслари, шу жумладан ҳинд рақслари борлигини эшитиб мамнун бўлдим Мен уни Ҳиндистонга таклиф этдим. Мен Аҳмедовани классик ва халқ рақси мактабида кўрсам бахтиёр бўлур эдим. Мен шу мактабда муаллимман. Айни вақтда биргаликда ишлаш натижасида ҳинд ижрочилари ўз репертуарларини ажойиб ўзбек рақслари билан бойитар эдилар.

Субраманья фестиваль мен учун, аввало Ўрта Осиё халқлари санъати билан яқиндан танишишга имкон беради, бу санъат кўп жиҳатдан ҳинд санъатига ўхшаб кетади. Фестиваль маданиятларимизнинг ўзаро бойишига хизмат қилади, деди.

(ЎзТАГ).

БАЛАНД ТОҒЛАР ОРТИДАГИ ШТАТ

3. ФЕРМЕРЛАР ОИЛАСИ «ҚИЗИЛ КИТОБ»ДА

Калифорниянинг унумдор ерида мевали дарахтлар орасидан ўтувчи йўл четига «сотилади» деб ёзилган тахтачалар ўрнатиб қўйилган. Бундай ёзувларни штатнинг бутун территориясида —жануб цитрусзорларидан шимол шолипояларигача, ҳамма жойда учратиш мумкин. Уйлар, иморатлари билан бирга фермалар, машиналар ва ускуналар, рўзғор буюмлари сотилмоқда. Қўшма Штатларнинг ҳамма штатларида бўлгани каби Калифорнияда ҳам қишлоқ хўжалиги бошидан кечираётган сурункали тангликдан қутилиш йўлларини излаб, фермерларнинг авлодлари оғир меҳнат билан топган мол-мулкларини сотмоқдалар.

Улар ердан бутунлай маҳрум бўлмаслик учун ўз участкаларининг ярмини ёки бир қисмини сотмоқдалар. Бошқалар эса кейин шаҳарларда иш топиш умидида бўғма илонга айланган банклардан олган қарзларини тўлаш учун бор бисотини сотмоқдалар. Бироқ ҳаммадан ҳам кўпроқ уй, ер ва бутун мулк қарзни тўламаганлик учун суд фармойиши билан ким ошди савдосига қўйилмоқда. «Ўз участкасини парвариш қилаётган америкалик фермерлар оиласини тез орада «Қизил китоб»га ёзиб қўйишга тўғри келади, чунки бундай оилалар бутунлай йўқ бўлиб кетиш хавфи олдида турибди», — деб таъкидлайди турли штатларда қишлоқ хўжалигининг аҳволини текширган Эн-Би-Си телекомпанияси.

Ким ошди савдолардан бирида мен ҳам бўлдим. «Сотилади», «сотилади», «сотилди», — банк томонидан ёлланган ким ошди савдосини ўтказувчи ходим шу сўзларни эҳтироссиз такрорларди. Меҳр билан парвариш қилинган токзорлар, уйлар ва саройлар, асбоблар ва рўзғор буюмлари арзимаган баҳода пулланарди. Болғанинг бўғиқ овози Калифорния шимолидаги Напа шаҳрилик Стивен Кларкнинг меҳнат ҳаётига сўнгги чизиқни қўйди.

— Менинг отам ва бобом ҳам шу ерда меҳнат қилишган. Шу уйларда менинг болаларим катта бўлишди. Невараларим ҳам шу ерда ўсиб, улғайишади, деб умид қилган эдим. Энди ҳаммаси «Бэнк оф Америка» қўлига ўтиб кетди. Бир вақтлар бу банк менга катта процент эвазига қарз берган эди. Лекин аҳволим яхши бўлмади, тўлашга пул йўқ эди, шундай қилиб, ўз еримизда ўзимизга жой қолмади, — Кларк алам билан гапирарди.

Ўша унутилмас 1983 йилда бутун Америкада 55 минг фермер бошига Кларкнинг қисмати тушди. Бир йил кейин фермерларнинг реал даромади ярим аср илгари бўлганидан ҳам камайиб кетди. Матбуот «иқтисодий тикланиш йили», деб атаган ўтган йилда эса 41 минг қишлоқ меҳнатчиси ўз еридан қувиб чиқарилди. Эн-Би-Си телекомпанияси ҳисобларига кўра, ўтган беш йил ичида уч юз минг хўжалик хонавайрон бўлди. «Лос-Анжелес таймс» газетаси ёзгандек, «фермерлар дуч келаётган қийинчиликлар кескинлиги ва кўлами жиҳати 1930 йиллардаги «катта таназзул» даври қийинчиликларидан қолишмайди. Истиқбол жуда кўнгилсиз, аҳволнинг яхшиланишига умид қилиб бўлмайди», — деб тан олади фермерлар миллий уюшмасининг вакили Роберт Маллинз.

«Сўнгги йилларда камида 2,8 миллион гектар экинзорнинг эгалари алмашди, — деб ёзади август ойида «Прогрессив» журнали. — Ҳукумат идоралари, суғурта компаниялари, банклар фермерларни қисиб чиқариб, жуда катта майдонларни ўз қўлларига олдилар, Америкада ўз ерида ишлайдиган оилалар қолмайдиган пайт келиши мумкин». Масалан, ерга эгалик қилаётган суғурта компаниялари сони 1985 йилдан 1986 йилга қадар икки баравар кўпайди.

Америка иқтисодчиларининг фикрича, катта бизнес манфаатларини ҳимоя қилаётган Рейган маъмуриятининг сиёсати фермер хўжаликларининг қийинчиликлари кескин кучайганлигининг асосий сабабидир. Ўғит, ёнилғи ва қишлоқ хўжалик техникасининг нархи жуда юқорилиги майда ва ўртача фермерларга жуда оғир тушмоқда. Банкдан олинган қарзнинг процентини тўлашга янги ҳосилдан тушган пулнинг ҳаммаси сарфланмоқда. 1984 йилнинг охирига оид маълумотларга қараганда, фермерларнинг банкларга умумий қарзи 200 миллиард доллардан ошиб кетган. «Қишлоқ жойларида яшаётган минглаб оилалар Рейган маъмурияти томонидан қилинаётган тазйиқ оқибатида ўз уйлари ва ерларини ташлаб кетишга мажбур бўлмоқдалар», — деб таъкидлайди «Лос-Анжелес таймс» газетаси.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари учун жуда арзон харид нархларини белгилаётган воситачи компаниялар фермерларнинг аҳволини қийинлаштирмоқда. «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» ҳафталик журналининг таъкидлашича, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қийматининг пастлиги магазинларда озиқ-овқат товарлари қийматининг пасайишига олиб бормайди, озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи кўтарилиб бормоқда.

Маъмурият кенг реклама қилган фермерларга ёрдам қилиш ҳукумат программаси аслини олганда, катта агросаноат фирмалари майда ва ўрта хўжаликларни ютиб юборишига кўмаклашмоқда. Йирик агросаноат фирмалари ўтган йили ана шу программа доирасида 25,3 миллиард долларнинг асосий қисмини олдилар.

«Қишлоқ хўжалиги билан шунчаки таниш бўлган одамлар катта фермалар анча самарали, дейишлари мумкин, аммо фермерларнинг фикри бутунлай бошқача», — деб ёзади «Прогрессив» журнали. «Уларнинг самарадорлиги ким учун фойдали? — деб сўрайди сабзавот етиштиришга ихтисослаштирилаётган Фресно округидан Том Уайли. — Фақат кенг истеъмолчига фойдали эмас. Чунки корпорациялар мумкин қадар тезроқ, мумкин қадар кўпроқ фойда олишга уринмоқдалар. Тупроқ унумдорлигини сақлаб қолиш тўғрисида жон куйдирмаяптилар. Пировард натижада ҳаммамиз ҳамма нарсадан маҳрум бўлиб қолишимиз мумкин.

Фақат Калифорния штатида эмас, АҚШнинг бошқа штатларида ҳам фермерлар жуда қийин муаммоларга дуч келмоқдалар. Маъмуриятнинг сиёсати қишлоқ меҳнаткашларининг оммавий намойишларига сабаб бўлмоқда, норозилик намойишларини келтириб чиқармоқда. Небраска штатида фермер Артур Кэрк уйини банк зўрлик билан эгаллаб олишга уринган пайтда уни ҳимоя қилиш мақсадида қўлига қурол олгани учунгина полициячилар томонидан ўлдирилди. Бу фожиа уч йил муқаддам юз берган эди, ўшандан буён қишлоқ меҳнатчилари билан маъмурлар ўртасида кўп марта шиддатли тўқнашувлар бўлди. Миннесотада штат қонун чиқарувчи мажлиси биноси олдида кўпмингкишилик намойиш бўлди. Чикагода «фермаларнинг арзон-гаров сотилишига йўл қўйилмасин» шиори остида ўтган намойиш қатнашчиларидан 50 фермер қамоққа олинди. Айова штатида фермерлар оломони банк томонидан ташкил этилган ким ошди савдосини барбод қилдилар. Шу пайтда АҚШ конгрессида сенатор Том Харкин: «Ўрта Ғарбда зўравонлик тўлқини авж олмаса эди деб қўрқаман», деди.

«Бутун мамлакатда озиқ-овқат етиштирувчи минглаб кишилар 1930 йилдан буён қишлоқ хўжалигида юз берган энг каттиқ кризис муносабати билан бутунлай хонавайрон бўлиш хавфи олдида турибди», —деб ёзади «Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» журнали. Тақдирнинг шўри-ғавғосини қарангки, Қўшма Штатлар тоғ-тоғ озиқ-овқат етиштирмоқда ва улар сотилмай қолмоқда, Африкадаги миллионлаб аҳоли эса очликда яшамоқда, деб таъкидлайди журнал.

Аммо Африкадагина очликда яшаётганлари йўқ. Ўтган баҳорда «очликка қарши курашувчи врачлар» жамоат ташкилотидаги америкалик медикларнинг бир группаси Айова штатига сафар қилди. Группа раҳбари Лэрри Браун журналистларга «бутун мамлакатни дон билан таъминлаётган, боқаётган районлардаги қашшоқлик ва муҳтожлик даражаси» уни ҳайратга солганини айтди. «Биз, — деди у, — очлар билан учрашдик, муттасил тўйиб овқат емасликдан азоб чекаётган болаларни кўрдик. Кўпгина фермерларнинг оилаларида ўз болаларини боқиш учун маблағ етишмайди».

Юрий УСТИМЕНКО.
(ТАСС).
Сан— Франциско— Москва.

• Ёшлар ижодидан

Фаластинда туш кўрар бола

Олис Фаластинда туш кўрар бола:
бир япроқ учади саҳрода сарсон,
бир япроқ учади — бир қатра жола,
бир дарахт шовуллар бўронда ларзон.

Бир япроқ учади, чақинлар чақур,
ёприлиб ташланиб унга тун, буюк,
қузғунлар қағиллаб қувалаб чўқир,
учмоққа осмон йўқ, қўнмоққа ер йўқ.

Олис Фаластинда туш кўрар бола:
қайноқ қум устида типирлар балиқ.
Шалпайиб йиқилар узилган лола.
Осмону фалакда қаҳқаҳлар ҳолиқ.

Олис Фаластинда туш кўрар бола:
бир юлдуз чинқирар, изиллар, бўзлар...
— Ҳей, юлдуз, нима гап, нечун бу нола!
— Осмонсиз қолдилар, болам, юлдузлар!..

Олис Фаластинда туш кўрар бола:
«Балиқман, юлдузман, япроқман... учдим...»
Мен сени билмадим, жигарим, болам,
лекин мен бу тушдан сесканиб тушдим.

Сулаймон РАҲМОН.

Гўзаллик

Борми замин узра юрмоқдан маъно,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.
Турфа чиройини очгайми дунё,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.

Учишинг мумкиндир бўлса қанотинг,
Азобга чидайсан бўлса саботинг,
Маънавий бойирми зарра ҳаётинг,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.

Фарқи йўқ, минганинг эшакми, дулдул,
Фарқи йўқ, кўрганинг какрами, сунбул,
Фарқи йўқ, сайраса қарғами, булбул,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.

Чеккада қолурсан мисли бир сурат,
Холис яхшиликка топмассан журъат,
Йўлагингга қадам босмайди ҳурмат,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.

Йўл ҳадисин олмас битта юришда,
Музликлар туғамас битта эришда,
Нима ҳам ўзгарар битта кўришда,
Учрашиб турмасанг гўзаллик билан.

Асрор МЎМИНОВ.

«ОЛТИН КАЛИТЧА» НОМЛИ БОҒЧА

Хоразм области. Урганч шаҳридаги янги микрорайон аҳолиси муносиб совға олди. Бу ерда «Олтин калитча» болалар боғчаси фойдаланишга топширилди. Боғчада кичкинтойларнинг яйраб дам олиши учун барча шароит яратилган. Ўйин майдончаси, спорт зали уларнинг ихтиёрида. Боғчада тарбиявий ишларга алоҳида эътибор берилмоқда.

Қ. Отаев фотоси (ЎзТАГ).

• Газетхонлар билан мулоқот

ВИЖДОН ҚОНУНИ АСОСИДА

КАШАНДАЛИККА ҚАРШИ КУРАШ ТЎҒРИСИДА

Газетхонлар мамлакатнинг деярли ҳамма жойидан ёзган хатларида чекиш ёки чекмаслик масаласини астойдил муҳокама қилмоқдалар.

Демак, муаммо ниҳоят мамлакатимиз миқёсида ўйлаб, изчиллик билан ҳал этмоқ учун дарҳақиқат етилган кўринади. Аммо уни ҳал этиш ҳазилакам иш эмас. Тақиқлашлар, маъмурий чоралар билан унча кўп натижага эришиб бўлмаслиги маълум. Бундай чоралар аксинча натижа бериши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Лекин кашандалар паға-паға чиқарадиган учувчи заҳарни сабр-тоқат билан ютиб юриш хат эгалари мутлақ кўпчилигининг фикрича, жамият учун ҳаддан ташқари қимматга тушадиган «роҳатдир».

Бу борада Горький область Майдан қишлоғидан В. Гулзонинг фикрига қўшилмасликнинг иложи йўқ. Бу «сира ҳам шахсий иш бўлмай, давлат аҳамиятидаги ишдир», деб ҳисоблайди Гулзо. Қани бир таҳлил этиб кўрайлик, деб таклиф этади автор: жамият одамларни касб-корга ўргатишга, ишчиларда малака ҳосил қилдиришга қанчадан-қанча маблағ сарф қиладию, улар бўлса ихтиёрий равишда ўз соғлиқларига путур етказиб, умрларини 10—15 йил қисқартирадилар, боз устига даволаниш, меҳнат қобилиятини тиклашга талайгина харажат ҳам талаб қиладилар.

Чунончи, бир қанча мамлакатларда ана шу ҳол назарда тутилади. Баъзи фирмалар, компаниялар кишини ишга қабул қилаётганда чекмайдиган, бинобарин, анча соғлом ва ишга қобилиятли одамларни афзал биладилар.

Кўпгина газетхонлар сигарета анчагина даражада мода ифодаси бўлиб ҳам қолмоқда, деган фикрларида ҳақдирлар. Кексалар, стажли кашандаларга, агар улар хоҳласалар, никотин касаллигидан даволанишда жиддий ёрдам бериш керак. Кўркам қутичага учадиган, бармоқлар орасига қистирилган тутун чиқариб турган сигарета билан олифтагарчилик қилмоқчи бўлган ёшларга келганда юрагинг ачишиб кетади.

«Сигаретанинг қутиси жуда чиройли, шунинг учун ҳам у ўзига тортади», — деб ҳисоблайди Ростов областидаги Красний Сулин шаҳридан А. Хрулев. Шу боисдан у пачкаларда адойи тамом бўлган умр рамзини тасвирламоқ лозим, деб таклиф қилади.

Бу гаплар бирмунча қўпол бўлиши ҳам мумкин. Днепропетровсклик А. Поляков эса бу фикрга тамомила қўшилади. У сигареталарга чиройли номлар бермай, уларни аслида нима эканлигини билдирувчи ном билан атамоқ керак, дейди. Масалан, «сил сигаретаси», «рак сигаретаси» ва ҳоказо, деб ёзиш керак эмиш. Меҳнат ветерани ичкиликбозлик, кашандалик кўринишлари бўлмаган кинофильмлар кам-дан-кам эканлигини айтиб, шундай бўлгач зарарли одатлардан қандай воз кечиш мумкин, деган саволни ўртага қўяди. Биз унга турмуш безаб кўрсатишга муҳтож эмас, деб жавоб қайтаришимиз мумкин. Лекин газетхонда бунга қарши тайёр мулоҳаза ҳам бор: набираларим «бува, нима учун ичкилик ичиш ва сигарета чекиш зарарли дейишади-ю, киноларда бу одатларни яхши, дуруст одамлар қилишади?» — деб мени сўроққа тутишганида нима жавоб қилишимни ҳам билмайман.

Хўш, тақиқлаш керакми ёки чеклаш керакми? Тула область Климовск шаҳридан Л. Битюков, «тамакининг нархини зинҳор оширманглар» деб эътироз билдиради.

Жаҳл билан ёзилган хатлар унча кўп эмас. Аммо ашаддий кашандаларга қарши махсус қонун чиқариш тарафдорлари ҳам бор. Челябинск область Миасс шаҳридан Г. Светлаков шундай деб ҳисоблайди. Кўпчилик ҳам шу фикрни билдиради. Георгий Семенович сигарета чекиш мумкин бўлган жойларни чеклаб қўйиш, тамаки маҳсулотларининг нархини анча кўтариш, тамаки етиштиришни секин-аста йўқотиб бориш таклиф этилган шундай қонун акти фармонининг лойиҳасини ҳам юборган. Яхши фикрлар-у, лекин бу йўл билан муаммони ҳал этиб бўлмайди.

Хўш, кашандаликка қарши кураш нима учун давлат кўламида қаттиқ туртки билан бошланмоғи лозим. Наҳотки, шу масала юзасидан ҳам Сиёсий бюронинг қарори керак бўлса?

Хўш, бу ерда гап нимада? Борингки, ёзилган ва ёзилмаган хулқ-атвор қоидаларига сўзсиз риоя этиш устида бораяпти. Бу нарса касаба союзларининг энг биринчи вазифасидир, — дейди Г. Светлаков. Маҳаллий комитет сайловида кимдир ўрнидан туриб: «ўртоқ фалончи номзодига шубҳам бор. Унинг ўзи кашанда бўлгани ҳолда, бошқаларнинг соғлиги тўғрисида, меҳнат шароитларимиз ҳақида қай тарзда қайғура олади? — деган биронта ҳолни ҳам эслай олмайман. Муассасада иш ўрнининг тутундан экологик озода бўлиши масаласини кун тартибига қўйган касаба союз йиғилиши бўлганлигини ҳам киши эслолмайди.

Кострома область Кологрива шаҳридан А. Смирнов бундай деб ёзади: ўпка касалликларини даволайдиган санаторий территориясида хоҳлаганча чекаверасиз. Эътироз билдирсангиз нимага асосланиб тақиқлаймиз, дейишади. Доктор чекишнинг зарари тўғрисида лекция ўқиб бўлгач, ҳамманинг кўз олдида сигарета пачкасини чўнтагидан олади...

Хўш, бу ерда яна қандай жазоловчи қонун чиқариш керак? Жазоловчи қонун эмас, балки виждон қонуни, ҳар биримиз ва ҳамманинг соғлиғи учун жамоатчиликнинг коллектив масъулият қонуни керак.

В. ПЕТРУНЯ,
ТАСС обзорчиси

• Шахмат бурчаги

Халқаро арбитр
М. МУҲИДДИНОВ
бошқаради

Муҳими дона суриш

Республикамиз шаҳар ва қишлоқларида қадимий шатранж ўйинига қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Эълон қилинаётган турли масала ва этюдлар орқали мухлислар билан ўзаро мулоқотлар шундан дарак бермоқда. Шахмат шинавандалари вазифаларни аниқ ва тўғри ечишга астойдил уринмоқдалар.

Жавоб хатларида мухлислар ўзларининг эътироз ва эътирофларини ҳам баён этишмоқда. Чунончи, ҳар бир жавоб мактубининг баҳоланишини ҳамда ютуқ-камчиликларини кўрсатган ҳолда хат эгасига қайтарилишини сўрашмоқда. Кўпгина мухлислар эса вазифанинг тўғри ечилганига қарамай, нима учундир газетада уларнинг исм-фамилиялари эълон қилинмаётганлигини сўрашган. Бир гуруҳ ишқибозлар жавоб мактублари учун муддат белгилаш мақсадга мувофиқ бўлмасмикан, деб таклиф қилмоқдалар.

Умуман, мухлисларнинг фикр ва мулоҳазаларида жон бор. Лекин редакцияга келган мактубга жавоб хати билан муомалада бўлиш кўзда тутилмаган эди. Вазифани тўғри ҳал қилган кишининг исм-фамилиясини газетада эълон қилиш ҳам шарт эмас. Мақсад газетада ҳар шанба куни берилаётган шахмат вазифаси баҳона катакли тахтани қўлга олиш, доналарни териш, қолаверса, бўш вақтни мароқли ўтказишдир. Вазифаларни ким қанчалик тўғри ҳал этгани муаммоси эса бундан буён эълон қилиб бориладиган жавобларга назар ташлаш орқали ҳал бўлади ва ҳар бир кишига аниқ тасаввур беради, деган умиддамиз.

Редакцияга келаётган жавоб мактублари ҳамон оддий қоғозларда йўлланмоқда. Уларни откриткаларда, «Шахмат бурчаги»га деган ёзув билан, конвертларга солмасдан йўллашингизни сўраймиз.

Бугун масала №4 (уч юришда мот) жавобини эълон қиламиз: 1. Кb2! cb 2. Ка1! baФ 3. Ф: a1Х.

Шу масалани аниқ ечган баъзи мухлисларнинг номлари билан танишинг: Қашқадарёдан Ж. Раззоқов, Т. Примов, Т. Жўраев, Беруний районидан Т. Матсапаев, Хоразмдан Х. Ражабов, Б. Бектурдиев, Чортоқдан С. Маматов, Чирчиқдан Т. Қўрғонов. Қўнғиротдан Қ. Хўжанов, Задарёдан Ю. Каримов, Хўжаободдан С. Бакиров, А. Муҳаммедов, Сирдарёдан А. Кенжаев, Чустдан А. Саидхонов, Форишдан К. Юсупов, Пискентдан Ж. Жуманов, Янгиқўрғондан З. Рустамов, Боёвут совхоз-техникумидан А. Эрматов, Бухородан Н. Зайлиев, Тошлоқ районидан Х. Мадатов, Ғаллаорол районидан Т. Ҳолиқов, тошкентлик Ш. Аҳмедов, Риштон районидан А. Кемолов ва бошқалар.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

АТРОФ-МУҲИТ ВА ИНСОН СОҒЛИҒИ

САМАРҚАНД. 10 сентябрь. (ЎзТАГ мухбири). Бугун Самарқандда тугаган «Эндокрин системаси ва атроф муҳитнинг зарарли омиллари» мавзуидаги учинчи Бутуниттифоқ конференциясида табиий муҳитдан фойдаланишни яхшилаш ва инсон соғлиғини сақлашни кўзловчи тавсиялар қабул қилинди.

Олимлар кейинги вақтда олган ва шу конференцияда умумлаштирилган янги билимлар қисқа муддатли, шунингдек узоқ вақт таъсир этувчи хилма-хил ташқи омилларнинг организм эндокрин системасига таъсир механизмини анча равшан тасаввур этишга имкон беради.

Конференция доирасида СССР Фанлар академияси, СССР Медицина фанлар академияси ва СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги эндокрин система физиологияси, ҳаёт фаолият жараёнларини гормонал ростлаш механизмлари, меҳнат гигиенаси ва касб-ҳунар касалликлари асослари проблема комиссияларининг қўшма кенгаши бўлиб ўтди.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми пенсияга чиқиши муносабати билан ўртоқ Хушвақт Ражабович Қўйбоқаровни Ўзбекистон ССР ғалла маҳсулотлари министри вазифасидан озод қилди.

• Мавзуга қайтиб

АРОСАТДА ҚОЛГАН ПОСЁЛКА

Редакция яна Марҳамат районидаги «Полвонтош» посёлкасида яшовчи Улуғ Ватан уруши инвалиди Холматжон Шерматовдан хат олди. У илгариям худди шу мазмунда редакцияга хат йўллаган эди. Х. Шерматовнинг иккинчи хатида қуйидаги сўзларни ўқиймиз:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1986 йил 18 февраль сонида «Майдоннинг эгаси ким?» сарлавҳали танқидий мақола босилган эди. Унда посёлкамиздаги катта спорт майдони қаровсиз ётгани, спорт ишқибозларининг машғулотлар ўтказишнинг учун ҳеч қандай шароит йўқлиги, бу ҳақда юқори ташкилотларга кўп хатлар ёзилганлиги, бироқ бор отангга, бор онангга қабилида иш тутилаётганлиги танқид қилинганди. Ўшандан буён орадан бир ярим йил ўтди. Майдоннинг эгаси ҳануз топилгани йўқ...»

Бу хат бизни ўйлантириб қўйди. Наҳотки, матбуот сўзига шунчалар лоқайд қарашган бўлса?! Яна «Полвонтош»га йўл олдик, Газетхон сал ошириб юборибди. Танқиддан кейин анча-мунча ишлар қилинибди. Посёлка Советининг раиси янгиланибди. Андижон нефть ва газ ишлаб чиқариш бошқармаси ёрдамида спорт майдони атрофи темир панжара билан ўралди. Спортчилар чойхонаси олдидаги электр чироқлар тузатилиб, ёндириб қўйилди. Спортчилар ечинадиган, кийинадиган хоналар тартибга солинди, бинога электр келтирилди. Майдон атрофидаги зовурлар лойқадан тозаланиб, захи қочирилди.

Бироқ бошқа ишлар охирига етказилмади. Спорт майдонида югуриш йўлкалари, томошабинлар ўтирадиган ўриндиқлар қилинмади. Майдонга қарайдиган ташкилотчи: методист ва қоровул штати тикланмади. Майдонларни суғориш учун майдонга оқин ва ичимлик сув келтирилмади. Спортчилар ичимлик сув учун чойхонага ёки майдон ташқарисида жойлашган водопроводга борадилар, сув ичиш учун ҳам навбат кутадилар. Чунки адир бағридаги бутун бир қишлоққа атиги 2 та кран хизмат қилади.

— Унинг биттаси бузуқ, — суҳбатга қўшилди Улуғ Ватан уруши инвалиди Тўхтасин ота Оқмирзаев, — иккинчи крандан эса сув томчилаб туради. Икки юз хўжалик битта кранга кўз тикиб ўтирамиз. Ўн минутда битта пақир сувга тўлади, десам лоф бўлмайди. Водопровод линиясини янгилаб, кранлар сонини кўпайтириш керак, дедик. Андижон нефть ва газ ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Носир Раҳимов бу таклифга кўнмади. У узоқ йиллар давомида адир бағрида ташкил топган қишлоқ аҳолиси ҳолидан хабар олишни истамаяпти. Ваҳолонки, қишлоқ меҳнаткашларининг кўпчилиги «Полвонтош» нефтини кўпайтириш йўлида сочи оқарган кишилардир.

Нефтчилар идораси бошлиғининг бунчалар принципиал туришининг боиси нима?

Изоҳ: «Полвонтош» конида нефть ва газ камайиб кетгандан кейин у цехга айлантирилган. Шу муносабат билан штатлар, жумладан, спорт инспектори штати ва посёлкани обод қилиш учун ажратиладиган маблағ қисқариб кетган. Посёлка территориал жиҳатдан Марҳамат районн ихтиёрига ўтган. Лекин унинг аҳолиси Андижон нефть ва газ ишлаб чиқариш бошқармаси қарамоғидаги цехда ишлайди. Посёлка билан спорт майдони эса аросатда қолган.

Андижон области территориясида бундай ўғайланиб қолган нефтчилар посёлкаси 3 та, уларда 30 минг аҳоли яшайди. «Узбекнефть» ишлаб чиқариш бирлашмаси бу посёлкаларда ободонлаштириш ишлари учун йилига 30 минг сўм маблағ ажратади, холос. Бу жон бошига бир сўмданга тўғри келади. Бу пул билан посёлкани обод қилиб бўладими?

Бу муаммо кимгадир унчалик муҳим эмасдек кўринар. Лекин полвонтошликлар учун биринчи даражали масаладир.

— Биз бу муаммоларни юқори ташкилотларнинг ёрдамисиз ҳал эта олмаймиз, — деди «Полвонтош» посёлка Совети ижроия комитетининг янги сайланган раиси Мирзаабдулла Мирзағаниев.

Биз ҳам янги раиснинг фикрини қувватламоқчимиз. У ҳолда нима қилиш керак? «Узбекнефть» ишлаб чиқариш бирлашмаси нефтчилар посёлкасини ободонлаштириш учун кўпроқ маблағ ажратиши зарур. Маҳаллий ташкилотлар эса ташаббусни қўлга олишлари лозим. Андижон область ижроия комитети марказий фонддан қўшимча маблағ ажратса мақсадга мувофиқ бўларди. Марҳамат район ижроия комитетида эса ички резервларни ишга солиш имконияти бор.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент алоқа электротехника институти

1987—1988 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига тугалланган ўрта маълумотли илғор колхозчилар, СССР Қуролли Кучларида хизмат қилиб қайтганлар, саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари, геология ва разведка ташкилотлари, совхоз ва колхозлар, ҳарбий қисмларнинг қўмондонликлари берган йўлланмалар асосида қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимида ўқиш учун тавсияномалар айни пайтда иш стажи камида икки йил бўлган шахсларга берилади.

Амалий иш стажи тегишли корхона (колхозда) ишчи ёки колхозчи вазифасида сўнгги бир йил давомида узлуксиз бўлиши лозим. Колхозчилар ўқишга келиш олдидан шу колхоз учун белгиланган календарь йил меҳнат кунлари минимумини бажарган бўлишлари зарур.

Меҳнат стажига эга бўлган, лекин кундузги ўрта мактабни 1986—1987 йилда битирган кишилар тайёрлов бўлимига қабул қилинмайди.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ариза, йўлланма (№ 2 ёки 1, 4 илова), ўрта маълумот тўғрисида ҳужжат (асли), иш жойидан (ҳарбий қисмдан) характеристика, меҳнат дафтарчасидан корхона раҳбари тасдиқлаган кўчирма, медицина справкаси (086/У форма), саккиз дона фотосурат (бош кийимсиз, 3х4 см).

АРИЗАЛАР 1 ОКТЯБРДАН 10 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Математика ва физикадан суҳбат — 20—25 ноябрда бўлади.

Тингловчилар сафига қабул қилиш — 25—30 ноябрда ўтади.

Тайёрлов бўлимини тамомлаб имтиҳонларни муваффақиятли топширганлар институтнинг кундузги бўлимига 1 курсга кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.
ЎҚИШ МУДДАТИ — 8 ОЙ.

Тайёрлов бўлимига қабул қилинганларга ойига 40 сўм миқдорида стипендия, бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Адрес: 700087, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 108-уй. Тайёрлов бўлими деканати. Телефон 35-36-06.

Гражданлар диққатига!

Госстрах

СССР Олий Совети Президиумининг 1981 йил 2 октябрдаги «ГРАЖДАНЛАРГА ТЕГИШЛИ МОЛ-МУЛКЛАРНИ ДАВЛАТ МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕСИДАН ЎТКАЗИШ ҲАҚИДА»ги Фармонига биноан.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИ

1987 йил 1 январдан бошлаб

ГРАЖДАНЛАРНИНГ ХЎЖАЛИКЛАРИДАГИ МОЛ-МУЛКЛАРНИ УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛИШЛАРИДАГИ БАЪЗИ БИР ЎЗГАРИШЛАР БИЛАН БИРГА ҲИСОБГА ОЛМОҚДАЛАР.

Ўзгаришлар жумладан қуйидагилардан иборат бўлади: 1987 йилда гражданларнинг барча хўжаликларидаги қурилишларни мажбурий страхование қилиш ва уларга страхование тўловлари белгилаш 1986 йилда қурилиш материаллари чакана нархларига нисбатан ўзгартиш коэффициентлари қўлланилганлиги муносабати билан аниқланган баҳоларга кўра амалга оширилади.

Ана шунга кўра страхование тўловлари пулининг озгина миқдорда ошиши билан қурилишларнинг страхование пули сезиларли даражада анча ортади, яъни бу—қандайдир бир табиий офат юз берган тақдирда страхование қилдирувчиларга зарарни қоплаш учун ўшанча миқдорда кўп страхование пули тўланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ БОШ БОШҚАРМАСИ.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги
ДЕРМАТОЛОГИЯ ВА ВЕНЕРОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
бўлимлардаги
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Жинсий йўл билан ўтадиган касалликлар: **клиника бўлими мудири** (медицина фанлари доктори), **катта илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (2);

эпидемиология бўлими мудири (медицина фанлари кандидати), **катта илмий ходим, кичик илмий ходимлар** (2);

дерматология ва микология: **клиника бўлими мудири** (медицина фанлари доктори), **экспериментал бўлим мудири** (медицина фанлари кандидати).

Конкурс муддати — 20 сентябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700109, Тошкент шаҳри, Форобий кўчаси, 3-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/IX да **Ҳиндистон санъат усталарининг концерти** (19.30).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/IX да **Аризасига кўра**, 13/IX да **Тақдир эшиги.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/IX да **Ака-ука совчилар**, 13/IX да **Узилган торлар**, 14/IX да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/IX да **Чернобиль алангаси**, 13/IX да **Узоқ қишлоқ**, 15/IX да **Отасининг қизи.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Чехословакиянинг «ПРАГА» цирки усталари томошалари** (12/IX да 16, 19.00 да, 13/IX да 12, 15, 18.00 да).

• Тингланг, томоша қилинг

12 сентябрь, шанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35— Ҳужжатли фильм. 10.00 — УССР бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 10.45 — АБВГДейка. 11.15 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 11.45 — Тасвирий санъатда А. С. Пушкин образи. 12.25 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 13.05 — А. Чайковский-«Ревизор» балетига ёзилган музикадан сюита. 13.30 —Хоккей. «Канада кубоги» 1-финал матчи. 15.30 — Дунё воқеалари. 15.45 — Ўртоқ қўшиқ. 16.20 — Ҳужжатли фильм. 17.10 — Алибек Днишев. Фильм-концерт. 17.40 — Ҳамдўстлик. 18.10 — Камалак. 18.45 — Улуғ Октябрь юбилейига. Тарихнинг сўнмас сатрлари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Шанба оқшомида. 23.05 — Янгиликлар. 23.10 — Музикали ринг. 00.10 — Футбол. СССР чемпионати. Динамо (Киев) — «Торпедо».

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Таллин этнографик музейи Лейгарид фольклор ансамблининг концерти. 9.45 — Ритмик гимнастика. 10.15 — Сиз яратган боғ. 10.45 — Жаҳон бадиий маданияти. 11.30 — Тонгги почта. 12.00 — Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. 12.30 — Шахсий ҳаёт. Бадиий фильм. 14.10 — Илмий-оммабоп фильм. 14.20 — Здоровье. 15.05 — Телевизион театр таклиф этади. 15.50 — Россиянинг мусиқавий уйлари. 20.00 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — РСФСР-да хизмат кўрсатган артист В. Феоктистов чалади. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Комбатлар. Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 00.20 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильм. 8.50 — Врач маслаҳати. 9.00 — Рушана Султонова рақсга тушади. Фильм-концерт. 9.25 — Ёшлик. 10.10 — Ўзбекистонда Ҳиндистон фестивали. «Ганг узра тонг». Бадиий фильм. 1-серия. 11.30 — Спорт шарҳи. 12.10— Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 12.45 — Халқ бахшилари ва созандаларининг телеконкурси. Ч. Хўжамбердиев ва В. Ҳакимжонов. 13.45 — Фарҳоднинг жасорати. Бадиий фильм. 18.00 — Пионерлар мамлакатида. 19.00 — Тошкент ипподромидан республика байрами ҳақида ҳикоя. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Цирк. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Мусиқамиз хазинасидан. 21.30 — Время. 22.05 — Депутат ва ҳаёт туркумидан.

ЎзТВ-II. Душанба. 18.10 — Болалар учун фильм. 18.30 — Замондошимиз. 19.30 — Новости. 19.50 — Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги. 20.30 — Ахбор. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.25 — Кумушранг ип. Бадиий фильм 2-серия. 23.30 — Жаҳон бир ҳафта ичида.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 9.30 — Танишинг, янги овозлар. 10.15 — Гулшан. 11.30 — Саломат бўлинг! 12.10 — Строитель Узбекистана. 12.40 — Бахт қўшиқлари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Г. Отс ёзувлари янграйди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.15 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 16.30 — Давр, воқеалар, кишилар. 17.00 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 18.15 — Эфиопия миллий байрами — Революция кунига. 18.30 — «Сеҳргар нималар қилиб қўйди». Радиопостановка. 19.20 — «Ёшлик». 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — «Шанба оқшомида». 22.30 — А. Исроил лирикаси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

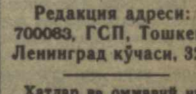

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09013. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 209. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12